

KRIVICA
EDVARDA KARDELJA
V ČEŠTU

NAŠ AERO

aero

188

*Sam dolgo misel in se bal,
slovo sem piln, strahu dal;
srce je prazno, močno mi,
nasaj si up in strah želi.*

Beseda o Prešernu

»Vsak omikan narod ima v literaturi moža, katerega ne časti, ne hvali samo, katerega zares ljubi kakor svojega prijatelja; vse mu je lepo na njem, vse ljubo, še celo njegove napake; rad se diči in ponaša ž njim, in gorje mu tujcu, kateri bi se lotil njegovega ljubljenca – greh se mu zdi vsaka beseda, katera bi ga količkaj grajala; greh se mu zdi še premrzla hvala. Vsak narod ima moža, katerega si misli s sveto, čisto glorio okoli glave. Kar je Angležem Shakespeare, Francozom Racine, Italijanom Dante, Nemcem Goethe, Rusom Puškin, Poljakom Mickiewicz – to je Slovencem Prešeren!«

Te besede je zapisal Josip Stritar leta 1866 v znani študiji o Prešernovih Poezijah.

Segli smo v preteklost. Vendar tokrat ne bomo govorili o pesnikovem življenju, za hip bomo preleteli vsebino sporočila, ki nam ga je zapustil.

Vse prvine pesniškega sveta, ki ga je ustvaril ta naš pevec, so preproste. Takšne, kakršne so prvine slehernega zrelega in zares pomembnega duha. Prešernova poezija obravnava le nekaj skrbno izbranih tem, ki pa se domiselno prepletajo med seboj. In ni jih več, kakor troje velikih tem:

Ljubezen – narod – svoboda.

In tu je Zdravljica, ta visoka pesem mednarodne solidarnosti, katere osrednji verzi bi bili lahko vklesani nad vhodom v Palačo združenih narodov, ki je spodbujala našo narodno zavest v dolgih letih osvobajanja zatiranega naroda k demokratični misli. Vsi drala se je v nas in ponesli smo jo s seboj v znamenju kulturnega praznika.

Čas je poveljal moža, ki je postavil sebi in narodu trajen pomnik. Ta osrednja osebnost naše preteklosti je s svojim pesniškim opusom, neznatnem po zunanji razsežnosti in tako razsežnem po notranji obilnosti, prebudila tisto zavest, ki brez nje ni trajnega obstanka ne majhnemu ne velikemu narodu – zavest o lastni, o izvorni, o samonikli duhovni ustvarjalnosti.

In naš kulturni praznik je lahko še ena spodbuda za boljše in odločnejše delo!

Tone Škerbec

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan, božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik, vera radič, marko ramšak, dora rovere, srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

marjan herman

uredila

jasna rode

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

O 1574/1987

Ob pričetku leta 1988

Težak gospodarski položaj, v kakršnem smo, kaže vse svoje »zobe«. V letu, ki je za nami, so se nadaljevala neugodna gibanja iz leta 1986, nekatera pa so se pokazala v še bolj neugodni podobi, povečala se je tudi socialna problematika.

Vemo, da celotna problematika ni samo posledica trenutnih razmer. Velikim zamahom v povojnem obdobju našega razvoja so sledila leta zaostajanja.

Razkorak s svetovnim razvojem se povečuje, to pa močno zmanjšuje našo konkurenčno sposobnost. Ugodnih razmer v šestdesetih in sedemdesetih letih nismo izkoristili in osemdeseta leta so vseskozi leta zaostrenih razmer in poglobljanja krize. In leto 1987 nam je, seveda pod vplivom vseh problemov, prineslo spoznanje, da tako ne moremo več naprej. Nezmožnost odplačevanja tujih dolgov zaradi visoke zadolženosti in predvsem nizkega izvoza, izredno visoka notranja zadolženost oziroma notranja finančna problematika, visoka inflacija, ki spodje da vse vrednostne kriterije, bistveni zastoji v razvoju, ki razkorak z razvitim svetom še poglobljajo, so osnovni razlogi za spoznanje o potrebnih odločnih spremembah. Jasno je, da so vsi problemi medsebojno povezani, zato mora biti tudi razreševanje krize celovito.

K temu smo pristopili in po mnogih zapletih sprejeli protiinflacijski program, končno pa tudi resolucijo za leto 1988 in spremembe devizne zakonodaje. Sprejeti dokumenti so pač kompromis različnih zahtev.

Poti za izhod iz krize si različno predstavljamo, izhajajoč iz problemov

in pričakovanj posameznih razvojnih stopenj. Dvoma o potrebnem upoštevanju ekonomskih zakonitosti načeloma ni. So pa različna mnenja o tem, kdaj in kako jih uveljaviti. Gospodarsko razvitejše organizacije združene dela in ostali uporabniki družbenih sredstev zahtevajo hitrejšo pot, ki bi nadaljnje zaostajanje za razvitim svetom ustavilo in čim prej obrnilo trend.

Jasno pa je, da je uveljavljanje ekonomskih zakonitosti, ki smo jih do sedaj vse premnogokrat in na celem sklopu področij zanemarjali, težje za tistega, ki s svojo produktivnostjo in ekonomičnostjo že sedaj bistveno zaostaja. In to ne glede na to, na katerem področju se nahaja.

Žal pa se zlasti v zadnjem času iz čistih ekonomskih problemov in vidnih poti za njihovo razreševanje ustvarjajo politični problemi, ki našo skupno moč za razreševanje krize le zmanjšujejo. Čim hitreje doseganje možnosti vodenja dolgoročne gospodarske politike na ekonomskih osnovah bo, ob začasnih zaostitvi razmer, pomenilo možnosti razvoja in boljšega življenja »jutri«. Intervencionizem na vseh področjih pa nas k temu ne vodi. V leto 1988 smo žal vstopili z mnogimi intervencijskimi ukrepi, jasnimi dis-

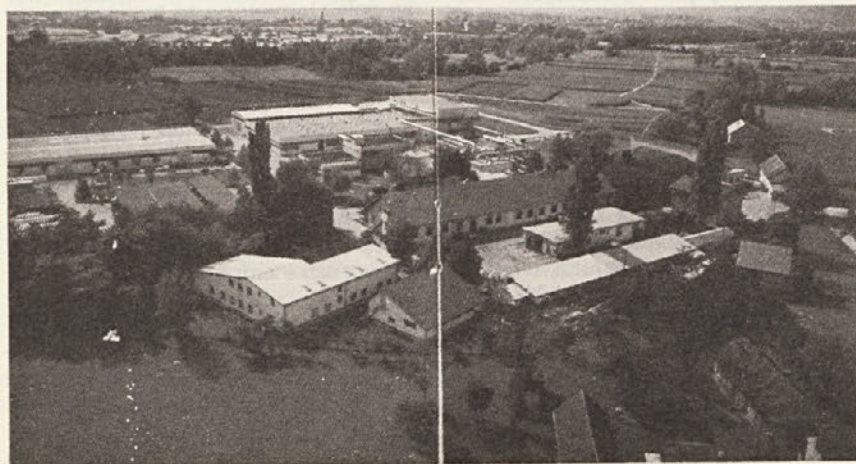
paritetami, ki že ogrožajo obstoj posameznih organizacij, pač po logiki zatečenega stanja na določen dan. Zahtev po spremembah oziroma zlasti po jasno začrtanem programu, kako iz krize, so glasne in prepotrebne. Vsak dan, ko pri tem zamujamo, veliko izgubljam.

Splošna problematika, sprejeti ukrepi in intervencije seveda izredno močno vplivajo na učinke dela in poslovanja vsake organizacije združene dela, tako tudi Aera. Ob tem so nas intervencijski ukrepi na področju »zamrznitve« cen najmočnejše prizadeli in ureditev razmer na področju oblikovanja cen je več kot nujna. Sicer pa smo o vplivih sprejetega protiinflacijskega programa že mnogo govorili. Vendar moramo za leto 1988 opozoriti še na en, za Aero izredno pereč problem, to je na področju deviznega poslovanja. Leto 1988 pomeni za Aero leto izredno visokih deviznih obveznosti, ki jih moramo odplačati za predhodno najete kredite, ob tem pa zagotavljati tekočo reprodukcijo, ki je tudi v določenem delu odvisna od uvoza. Da o potrebah na investicijskem področju niti ne govorimo. Devizna problematika bo vplivala tudi na domačo likvidnost. Vsega ostalega ne bomo naštevali.

Spremembe zakonodaje, do katerih je in še mora priti, bodo določen del problematike omilile, vendar določen del zaostrole.

Zato je lastno ukrepanje več kot nujno. V fazo priprave plana za leto 1988 smo vključili tudi program ukrepov za njegovo doseganje. Vemo pa in to nam je praksa tudi pokazala, da sam program ni dovolj. Leto 1988 mora tudi za Aero pomeniti leto boljšega odnosa do dela, delovnih sredstev in materiala, izrazitega varčevanja na vseh področjih, doslednega izpolnjevanja nalog v vseh delovnih okoljih in uveljavljanja odgovornosti. In to ne le v besedah in na papirju.

Milena Brezigar

Skupinsko delo je predpogoj uspešnega dela

Že v navadi je, da v prvi številki Našega Aero v novem letu pove direktor delovne organizacije nekaj uvodnih misli o razvoju Aera, o našem položaju na domačem in tujem trgu in o našem delu v prihodnjih dneh. Te ustaljene navade se držimo tudi letos in morda imamo za to odločitev razlog več, saj je bil ZVONE HUDEJ na 14. redni seji delavskega sveta DO Aero (8. januarja 1988) imenovan za glavnega direktorja naše delovne organizacije.

Na zadnji seji delavskega sveta DO Aero ste bili imenovani za glavnega direktorja DO Aero. Na seji ste dejali, da Aero veliko dolgujete, ker ste tu začeli s svojim delom in da zato to imenovanje jemljete kot veliko zaupanje delavcev Aera. Kaj pomeni biti direktor DO v današnjih časih in kaj pomeni biti direktor Aera?

Predvsem je to zelo velika odgovornost pred kolektivom Aera in širšo družbeno skupnostjo. Danes je to nevhvaležna funkcija, saj se moramo direktorji delovnih organizacij zaradi razmer v gospodarstvu preveč ukvarjati z manj potrebnimi zadevami. In potem je premalo časa za prave naloge, kot so skrb za razvoj DO, kako se bo DO v bodoče razvijala. Danes pa je ravno obratno, vse preveč energije izgubljam pri reševanju tekočih zadev.

Kaj se bo sedaj pri vašem delu spremenilo?

V samem delu, po imenovanju za glavnega direktorja DO Aero v primerjavi z obdobjem, ko sem bil vršilec dolžnosti, ni nekih bistvenih sprememb. Je pa res, kot sem prej slišal od drugih in sedaj to občutim tudi sam, da se ob imenovanju poveča tisti notranji občutek odgovornosti. Prej je bil manj izražen, sedaj pa je ta odgovornost tudi vsebinsko večja, saj bom moral naslednja štiri leta opravičevati zaupanje delavcev Aera.

V svojem programu omenjate, da želite imeti vpliv na kadrovske politike oz. na kadrovanje svojih najožjih sodelavcev. Ali menite, da brez skupine strokovnjakov, teama ne boste mogli uresničiti tistega, kar načrtujete?

Prepričan sem, da je to eden izmed pogojev za učinkovito teamsko delo. Poslovodni delavec mora imeti možnost vpliva na to, kateri bodo njegovi najožji sodelavci. Iluzija je zamišljati si, da bi v Aero lahko samo en človek

– direktor – izpeljal pomembne naloge, ki so pred nami. Nujno je potrebno oblikovati team odgovornih sodelavcev, ki imajo enotna stališča o ciljih in načinih kako jih doseči. To pa se ne sme končati samo na ravni DO, tudi na ravni tozdov in posameznih sektorjev moramo uvajati teamsko delo, ki je predpogoj uspešnega dela.

Mnogo delavcev v Aero zaseda delovna mesta, za katera nimajo ustrezne izobrazbe in odstopanja za tri izobrazbene stopnje bodo delo Aera le težko spremenile v ustvarjalno in inventivno. Kaj mislite o tem?

Ta odstopanja za tri izobrazbene stopnje so le izjemni primeri. Menim, da so skrajnosti škodljive kot osnova za ocenjevanje. Formalno izpolnjevanje pogojev – šolska izobrazba, dejanska sposobnost in delovne izkušnje – dajejo v principu dobro osnovo, da je delavec uspešen, ni pa to nujno. Vsak delavec mora biti toliko sposoben, da to izkoristi. Predvsem pa je pomembno, kako je delavec sposoben, uspešen, kreativen, četudi ne izpolnjuje formalnih pogojev. Zame je nesporno pomembnejša dejanska uspešnost delavca, kot pa formalno izpolnjevanje pogojev.

Mislím, da je potrebno spoštovati večletno delo v Aero, z delom pridobljene izkušnje in prakso mnogih dolgoletnih Aerovih delavcev. Ali ni ob tem pot mladim z izobrazbo zaprta?

Konkretna kadrovska politika bo v prihodnje vodila po prej omenjenih kriterijih in vztrajali bomo na dogovorjenih normah. Za ustrezne kadrovske spremembe se moramo odločiti ne glede na posameznika, temveč s ciljem, da bomo bolj uspešni. Ne vidim nikakršnih ovir za uveljavljanje mladih v Aero, čeprav so objektivne možnosti omejene. Aero je velika delovna organizacija z načrti o nadaljnjem razvoju in tu se bodo odpirale nove možnosti za mlade strokovnjake.

Ali bo Aero v prihodnje več štipendiral? Meníte, da področje štipendiranja potrebuje spremembe?

Aero ima do štipendijske politike primeren odnos in že vrsto let nazaj sistematično skrbi za svoj razvoj in mislim, da bistvene spremembe niso potrebne. Pri načrtovanju štipendijske politike in potreb po kadrih za deset let vnaprej pride zaradi nestabilnih razmer v naši družbi tudi do odstopanj, a mislim, da se takšne težave lahko uspešno prebrodijo.

Kako bo v prihodnje potekalo funkcionalno izobraževanje vodstvenih in vodilnih delavcev?

Funkcionalnemu izobraževanju vodstvenih in vodilnih pa tudi vseh drugih delavcev posvečamo v Aero premalo pozornosti, čeprav je zelo pomembno. Pravočasni planski pristop mora zagotoviti, da se v to izobraževanje vključimo vsi vodstveni in vodilni delavci. Pri tem pa moramo biti previdni in dobro oceniti kvaliteto izobraževanja, da bo na novo pridobljeno znanje Aero v korist. Prepričan pa sem, da bo treba po nekaj znanja oditi tudi v tujino.

Inovacije mnogo pripomorejo k boljšemu gospodarjenju delovne organizacije. Kako bo z inovativnim delom v Aero? Ali bomo v Aero del inovacijskega dohodka namenili za osebne dohodke delavcev, saj mnogi menijo, da bi to bila dodatna stimulacija za inovatorje?

To je mogoče, vendar bi morali to prej opredeliti v naših aktih za področje nagrajevanja. V delovnih organizacijah, kjer to imajo, so izkušnje dobre. Ne vemo pa, kakšni so vplivi takšnega nagrajevanja na porast inoviranja v daljšem obdobju. V Aero in predvsem v DIATI se o tem precej razmišlja in to tudi predlaga. Zaradi inovacij se je dohodek v Aero povečal in tako je na posreden način OD vseh zaposlenih večji. Nedvomno bi bilo boljše, če bi to bilo vidno tudi na plačilni kuverti. Zavzemam pa se še predvsem za dodatno motiviranje vseh tistih, ki so poleg inovatorja za realizacijo inovacije odgovorni. V Aero imamo veliko idej, zatika pa se pri uvajanju teh idej v prakso.

Ali meníte, da imata Raziskovalna enota in Računalniški center v Aero ustrezen status?

Raje bi govoril o statusu dejavnosti, kot pa o teh dveh enotah. Razvoju kot dejavnosti – moramo dati v Aero večjo težo in boljši status. Ta dejavnost mora biti, od vodstvenih struktur dalje, ustrezno kadrovske pokrita. V prihodnje bomo morali razvoju skozi novo obliko organizacije zagotoviti ustrežnejši nivo. Bistvo predloga nove organiziranosti razvoja je formiranje

strateškega razvoja na nivoju DO ter organiziranje aplikativnih razvojov po dejavnostih (celuloza–papir, kemija, grafika) na nivoju tozdov. V Računalniškem centru pa je pomanjkljivost v slabo razvitem informacijskem sistemu, ki kot celovit sistem sploh ne deluje. Ponovno je potrebno začeti z izgrajevanjem celovitega informacijskega sistema in to z odločnejšimi koraki. Določiti moramo katere in kakšne informacije potrebujejo posamezne ravni v Aero za nemoteno delovanje in uspešno vodenje.

Pogosto se dogaja, da visoko izobraženi delavci in strokovnjaki odhajajo iz delovnih organizacij. Kaj bi morali storiti v Aero, da bi zadržali in pridobili dobre delavce in strokovnjake, saj so le takšni delavci osnova nadaljnjega razvoja? Ali je znanje v Aero ustrezno ovrednoteno in nagrajevano?

V povprečju je znanje v Aero primerno vrednoteno glede na okolje, v katerem smo prisotni. Narobe je, in to je velika napaka, da še nismo uspeli in znali skozi politiko nagrajevanja po delu vrednotiti individualne rezultate dela. Na primer: imamo dva strokovnjaka na podobnih delovnih mestih, eden od njiju je uspešen pri svojem delu, drugi pa ne in osebni dohodek obeh je enak. To pa je nemotivacijsko. V Aero se moramo dogovoriti za večino sprejemljivo metodologijo, da se bo boljše znanje in delo primerno nagrajalo. Načeloma smo vsi za, ko pa smo blizu odločitve, se večina delavcev in vodij za to ne želi opredeliti. Mislim, da je to bistvena zavora za uspešen razvoj Aera. Če iz Aera odhajajo neuspešni kadri, to ni škoda. Velika škoda pa je, če nam zaradi neustreznega motiviranja odhajajo uspešni in dobri kadri.

Leto 1988 bo na makrogospodarskem nivoju zelo negotovo. Kakšno leto se obeta Aero? Kakšne so planske usmeritve Aera in koliko je plan sploh lahko realen, če so splošni pogoji gospodarjenja nestabilni in nekatere prognoze (o velikem znižanju inflacije) skoraj neverjetne?

V Aero gospodarski plan še ni v celoti izdelan. Imamo le tisti del plana, ki opredeljuje plan proizvodnje in prodaje, ovrednoten količinsko in cenovno (cene na ravni oktobra 1987) in ta del plana bo po tozdih verificiran še januarja. Sočasno z zaključnim računom za leto 1987 bo februarja sprejet tudi celotni plan za leto 1988. O vseh ciljnih in elementih plana ni mogoče govoriti, čeprav so bili bistveni poslovni cilji definirani že v letu 1987. Temeljna cilja poslovanja v letošnjem letu sta: doseganje nadpovprečne akumulativne sposobnosti, v primer-

javi s papirno, kemično in grafično branžo in doseganje nadpovprečnega standarda vseh zaposlenih, tako osebnega kot družbenega, v primerjavi z življenjskim standardom celjske regije.

Za doseganje teh ciljev bomo morali bistveno povečati proizvodnjo in plasma naših proizvodov, to pa bomo dosegli z večjim izkoriščanjem kapacitet in z učinki novih investicij. Povečati bomo morali izvoz na konvertibilno tržišče in trajno zadržati status izvozne aktivne delovne organizacije. Voditi bomo morali aktivno kadrovsko politiko, ki bo dala velik poudarek znanju, strokovnosti in tudi produktivnemu zaposlovanju, relativno bomo morali zmanjšati »režijo« in dati večji pomen izobraževanju, usposabljanju in nagrajevanju po delu. Da bomo dosegli zastavljeno, bomo na področju razvoja morali intenzivirati in skoncentrirati prizadevanja na prioritetnih nalogah. Zožiti bomo morali število razvojnih nalog in doseči boljšo kvaliteto v krajšem času – to pa bi se moralo odraziti tudi v večjem številu novih izdelkov. Samoupravna in poslovna reorganizacija pa bo morala zagotoviti večjo racionalizacijo v poslovanju. Glede na omejene možnosti bomo morali investirati predvsem v proizvodnjo, v nove proizvode in ustreznejšo tehnološko raven v proizvodnji.

Dokler pogoji gospodarjenja ne bodo znani v zadostni meri, ne bomo vrednostno planirali za celo leto (sedaj so plani narejeni na osnovi fiksnih cen). Konkretno bomo določali za vsak kvartal posebej, da ne bi kasneje delali rebalansa. Kar sem prej govoril, je vsebinska orientacija in ta je pri planiranju v negotovih razmerah bistvena. Če bo vse to, kar sem naštel, tudi uresničeno, bodo naši proizvodni rezultati dobri in bo tudi osebni dohodek odsev našega boljšega dela.

Tržno gospodarstvo, spoštovanje ekonomskih zakonitosti, mednarodna delitev dela, izvoz na konvertibilni trg... Vse to so besede, ki jih v zadnjem času pogosto slišimo iz ust mlajših ekonomistov. Kakšne so možnosti Aera v tržnih razmerah? V kolikšni meri lahko Aero sam vpliva na svojo usodo in na svoj poslovni uspeh?

Bilo bi edino logično, da bi Aero sam neodvisno vodil svojo poslovno politiko in mislim, da bi jo lahko. Vendar pa to danes zaradi pretiranega normativizma ni možno. Če bi se razmere v gospodarstvu sprostile v tržne, bi Aero imel v tistem trenutku določene težave. Naše vsebinske usmeritve za vnaprej pa kažejo, da se pripravljamo na tržne ekonomske razmere, ki bodo rigorozno ločile uspešne od manj uspešnih. In če želimo uspeh v tržnih

razmerah, bo treba spremeniti naše delovne navade. Mislim, da imamo možnosti, da napravimo konkretne premike.

Slovenija in ostalo izvozno naravnano gospodarstvo daje velik pomen deviznemu zakonu, ki bi stimuliral izvoz. Kaj pomenijo spremembe na tem področju za Aero?

Znano je, da devizni zakon še ni spremenjen. ZIS obljublja spremembe, ki bodo upoštevale zahteve Slovenije in Gospodarske zbornice Jugoslavije. Tudi interes Aera je, da se devizni zakon spremeni, ker smo kratkoročno in dolgoročno usmerjeni v izvoz. Smo pa tudi v veliki odvisnosti od uvoza in zato je zelo pomembno, da so zunanjetrgovinski predpisi Jugoslavije stabilnejši in predvsem takšni, da bo

Predpogoj uspešnega dela je teamsko delo.

V Aero imamo veliko idej, zaktika pa se pri uvajanju teh idej v prakso.

aktivni izvoznik imel več možnosti kot sedaj in da bo lahko sam vplival na zagotavljanje normalne proizvodnje.

Ali je Aero res tako bogat, da si lahko privoščijo tako veliko odvisnost od uvoza, toliko različnih izdelkov in takšno dislociranost? Kaj bo k temu pripomogla investicija G IV?

Aero bo še dolgo časa, če ne vedno, odvisen od uvoza določenih surovin. Nekatere zaradi naravnih pogojev ni mogoče proizvajati doma, druge pa iz ekonomskih razlogov. Sprejemljiva mera trgovanja v mednarodnem prometu ni problematična zadeva. V določeni meri se bo nadaljeval trend zmanjševanja odvisnosti od uvoza, kar bo odvisno od splošnega razvoja Jugoslavije kot celote.

Cilj Aera je tudi lokacijska združitve in to na področju med Ipavčevo in Čopovo ulico. Nekaj rezultatov smo že dosegli, neresen pa je problem dislociranosti DSSS in tozda Trženje. Težko je izračunati stroške, ki nastajajo zaradi tega, vendar so negativni učinki veliki. Za investicijo v G IV se bo slej kot prej potrebno zavestno odločiti. Na prvi pogled investicija v poslovno zgradbo ne bo produktivna, a v razvojnem smislu bo dala pozitivne učinke, ki bodo vidni na daljši rok. Trenutno ni realnih možnosti za začetek te investicije, ker so pomembnejše druge. Za korak v investicijo G IV se bo treba odločiti prej, kot bomo mislili, da imamo dovolj denarja zanjo.

Ali je za delovno organizacijo več različnih proizvodov, torej razdrobljena proizvodnja, prednost ali ne?

V nestabilnih pogojih gospodarjenja je tako širok asortiman proizvodov, kot ga ima Aero, določena prednost. Nedavni ukrepi ZIS niso učinkovali na vse proizvodne skupine enako in tako je mogoče negativne posledice ukrepov lažje presegati. Če bi imeli le eno ali dve vrsti proizvodov, bi to lahko bilo katastrofalno, kar se tudi vidi v našem tozdu v Medvodah. Vplivi novembrskih ukrepov ZIS so pahnili celotno proizvodnjo papirja v Medvodah v nerentabilno poslovanje.

Katera so področja proizvodnje v Aeri, ki najbolj potrebujejo tehnološko posodobitev?

V letu 1988 bomo investirali v reaktor za proizvodnjo akrilatnih lepil v tozdu Kemija Šempeter in ta investicija je že v začetni fazi realizacije, saj smo to investicijo že potrdili na razvojnem svetu. Naslednja investicija je skupna za tozdu Kemija Celje in tozdu Kemija Šempeter in to za področje pisalnih trakov, plastikov (karbon in indigo) in za zaščitne folije s premazom. Stroj za premaz folije za vse proizvode bo instaliran v Šempetru, v Celju pa bomo zagotovili prostore za večjo proizvodnjo pisalnih trakov. Ta investicija je skupna za oba sedanja tozda Kemije in ta skupni program je med ostalim tudi vodilo predloga za samoupravno združitev obeh tozdov.

Če iz Aera odhajajo neuspešni kadri, to ni škoda. Škoda pa je, če nam zaradi neustreznega motiviranja odhajajo uspešni kadri.

In če želimo uspeh v tržnih razmerah, bo treba spremeniti naše delovne navade. Mislim, da imamo možnosti, da napravimo konkretne premike.

Naslednja investicija v letu 1988 bo posodobitev opreme za dodelavo obrabcev v Grafiki. Investirali bomo tudi v računalniško opremo v več tozdih in v DSSS z namenom, da bi ustvarili začetne pogoje za izgradnjo informacijskega sistema. Pripravljamo se tudi na investicijo za povečanje proizvodnje pinotana v tozdu v Medvodah, ki bo pripomogla k večjemu varovanju okolja. Vse našete investicije se bodo realizirale z združevanjem dela in sredstev vseh tozdov.

Zmogljivosti naše proizvodnje niso optimalno izkoriščene in v planu se pri-

čakuje povečan fizični obseg proizvodnje. Zanima me, kje so tržišča, ki zagotavljajo tudi prodajo in kako so na to pripravljeni v tozdu Trzenje?

V planu imamo načrtovano bistveno večjo proizvodnjo papirjev – posebno AC-samolepilnih trakov in še nekaterih drugih proizvodov. Zavedam se, da bo potrebno to povečano proizvodnjo plasirati na trgu, sicer pa plan proizvodnje izhaja iz plana prodaje. Povečane količine proizvodov bomo delno prodali v tujini, kar bo bistveno več kot lani, delno pa na domačem tržišču. Večji tržni delež na domačem trgu planiramo pri nekaterih proizvodih npr. samolepilni trakovi, katerih tržni delež je bil v preteklih letih zmanjšan.

Z novim letom smo v obratu AC planirali štiriizmensko delo, načrtovana je tudi velika proizvodnja papirja in v delovno razmerje smo sprejeli nove delavce, pa vendar delo še vedno poteka v treh izmenah. Kaj je s kvaliteto papirja iz Medvod in kaj sedaj delajo tisti delavci, ki so bili na novo sprejeti v delovno razmerje?

Na štiriizmensko delo v obratu AC bomo prešli s prvim februarjem. Pred začetkom dela je potrebno nove delavce ustrezno usposobiti in to smo opravili v tem vmesnem času. Uvajanje nove izmene je posledica našega namena, da moramo obstoječe kapacitete bolj izkoristiti in to tam, kjer je plasman izdelkov dober. Pri AC papirju to nedvomno je. Kvaliteta papirja po rekonstrukciji papirnega stroja ne ustreza ciljem rekonstrukcije, če gledamo s časovnega vidika. Pojavlja se težava in glede na resnost problema so se strokovnjaki iz tozda v Medvodah povezali s strokovnjaki iz Andritza in skupno se trudijo, da bodo napake na področju kvalitete papirja čimprej odpravili. Nekatere bistvene vzroke so že odkrili, tako da lahko po njihovem zagotovitvi v prihodnjih mesecih pričakujemo bistveno manjše težave.

V kriznih pogojih gospodarjenja je zagotavljanje tekoče plačilne sposobnosti prioriteta naloga. Kako bo z Aerom na tem področju, saj mora v letu 1988 poravnati velike obveznosti do tujine, kjer smo zadolženi?

Do tujine imamo velike obveznosti in v letošnjem letu moramo odplačati velik del. Največji del obveznosti je vezan na kredite za investicije v opremo, bistveni del pa izhaja tudi iz blagovnih kreditov in kreditnih linij, ki smo jih najeli za preskrbo z repromaterialom spomladi 1987. leta. Obseg teh dolgov, ki zapadejo v letošnjem letu, je v primerjavi s planiranim izvozom velik, zato letos lahko pričakujemo precejšnje probleme pri zagotav-

ljanju preskrbe naše proizvodnje z repromaterialom iz tujine. Na državnem nivoju potekajo pogovori z upniki o reprogramiranju dolgov in morebitni sporazum lahko vpliva tudi na naše letošnje obveznosti do tujine. Letošnja situacija na področju zunanje trgovine bo imela velik vpliv na poslabšanje naše likvidnostne situacije, ki je bila v letu 1987 relativno ugodna.

Vsaka delovna organizacija potrebuje za dobro poslovanje konkurenčen proizvodni program. Ali ima Aero tak program? Se morda načrtuje kakšna investicija s takšnim programom, ki bo povečal tako dohodek kot akumulacijo? Kako si zamišljate marketinški koncept razvoja Aera?

Na zadnjih sejah razvojnega sveta smo imeli poglobljene razprave o nadaljnjem razvoju Aera in enotna je zaveza, da se mora naša delovna organizacija usmerjati v marketinški koncept razvoja. Strokovnjaki za marketing in ekonomisti opozarjajo, da si pod pojmom »marketing« vsi ne predstavljamo isto. Aero ima resen namen razvijati se v tej smeri in princip marketinškega koncepta razvoja si predstavljam tako, da mora delovna organizacija vsa svoja razvojna razmišljanja usmeriti v en osnovni cilj. Ta pa je, da se delovna organizacija razvija v skladu s potrebami trga oziroma kupcev. Cilj je torej zadovoljiti resnične potrebe kupcev, tako po vrstah proizvodov kot po količini in kvaliteti v najširšem smislu besede. V celoti nam to še ne uspeva, saj to ni odvisno samo od tega, ali mi to hočemo ali ne, ampak je to tudi stvar objektivnih možnosti. Znanja in kapitala v vsakem trenutku nimamo na razpolago toliko, kot bi ga potrebovali. Aero se je opredelil za tržni koncept razvoja in to dokazujejo tudi naštevane investicije. Pri načrtovanju letošnjih investicij smo upoštevali ali so novi proizvodi na trgu iskani in ali so po ekonomski plati zanimivi. Z redkimi izjemami, tu mislim na neproizvodne investicije, se držimo tržnih usmeritev. Prej omenjene tri investicije so takšne, da na njihovih osnovah lahko pričakujemo ugodne poslovne rezultate. Marketinške ocene pa so nas vodile tudi pri določanju letošnjega programa dela na področju razvoja.

Kaj menite, kakšna naj bo politika temeljnih organizacij, da bodo ekonomski učinki le-teh prinesli največ za celotno delovno organizacijo, da pri tem tozdom ne bo odvzeta stimulacija za dobro delo in da se sredstva ne bi prelivala od dobrih k slabim?

Zagovarjam vse takšne odločitve in usmeritve, ki dajejo optimalne rezultate za delovno organizacijo kot celoto. Samo takšni rezultati so hkrati in

na daljši rok najugodnejši tudi za posamezne tozde. V praksi so primeri, ko v posameznih tozdi nimajo vedno zadostne mere posluha za optimalne skupne efekte. Z zavestno usmeritvijo v smeri optimalnih rezultatov na nivoju DO in na osnovi odkritih dialogov na temelju argumentov bo mogoče voditi poslovno politiko, ki bo dajala za celotno delovno organizacijo čim boljše rezultate. To je posebno pomembno na področju izvoza, kjer mislim, da še nismo v celoti izkoristili objektivnih prednosti, ki jih ima Aero s celotno reprodukcijsko verigo.

Kriza v ZK je odsev krize v naši družbi in tudi krize v svetu. Mislim, da ZKJ ni več delavska partija, saj je v njej najmanjši del »pravih«, proizvodnih delavcev. Višje ko gremo po organizacijski strukturi delovnih organizacij, večji je delež članov ZKJ. Mislite, da je tudi to eden od vzrokov delavskih izstopov iz ZKJ in tudi vzrok za nezaupanje mlade generacije?

Prva teza v tem vprašanju delno že drži. Na obseg in na posledice te krize bi morala imeti ZKJ dosti večji vpliv, kot pa ga ima sedaj. Ne glede na splošno krizo v Jugoslaviji in ekonomska gibanja v svetu, bi ZKJ z bolj doslednim uresničevanjem svojih programskih načel le uspela nekatere negativne vplive zmanjšati. Po svojem programu in ciljnih je ZKJ še vedno delavska partija, čeprav je žal vse bolj na papirju. Bistven razkorak med dejanskimi učinki in med programskimi nalogami je razlog, da delavci in mladi nimajo več dovolj zaupanja v ZKJ. Danes cilji in ideje programa ZKJ za mladega človeka niso nesprejemljivi. Nesprejemljiv pa je način doseganja teh ciljev in učinki v praksi.

Mnogi trdijo, da je z uvajanjem samoupravljanja v Jugoslaviji sindikat izgubil svojo pravo, zaščitniško vlogo. Ali mislite, da je sindikat v Aeru namenjen le za organizacijo ozimnice in nakupe?

Če bi pri nas samoupravljanje živelo tako, kot je zamišljeno potem, bi morda ta teza o sindikatu držala. Vendar je v praksi drugače! Proizvajalec nima skoraj nobene vloge in možnosti vplivanja na pogoje družbene produkcije, vse to pa je preveč v rokah odtujene moči, birokracije in politike. Čeprav imamo v naši družbi samoupravljanje, je sindikat pomemben in ima svoj smisel, kar se kaže tudi v zadnjih aktivnostih slovenskih sindikatov.

Sindikat v Aeru ni in ni bil namenjen samo za ozimnico in za nakupe. Sam sem bil pred leti tudi aktiven v sindikatu in mislim, da vloga sindikata v naši delovni organizaciji ni bila nikoli zožena le na to dejavnost, ki pa

je tudi pomembna. Mesto in vlogo sindikata vidim predvsem v tem – glede na to, da smo v sindikatu skoraj vsi delavci – da se bolj aktivno, zavestno in odgovorno viljučuje v konkretne aktivnosti za učinkovito delo in boljše poslovanje. To pa je osnova in pogoj večjih osebnih dohodkov in osnovni cilj sindikata bo s tem dosežen, saj bo tako standard delavcev boljši. Sredstev za osebne dohodke kot direktor nimam v svoji mizi, niti jih nima delavski svet ali kakšen drug organ. Delež dohodka, namenjen osebnim dohodkom, je odvisen od poslovnih rezultatov in aktivnosti sindikata, je potrebno usmeriti na tista področja, ki so odločilna za bolj ali manj uspešno gospodarjenje.

Mislim, da je ZSMS ena izmed najbolj protislovnih DPO v Sloveniji, saj je njen razpon od najbolj alternativnih gibanj pa do tradicionalne vloge ZSMS (delovne akcije, proslave...). Kje je po vašem mnenju mesto ZSMS v Aeru?

Pri vlogi mladega delavca, člana ZSMS, izhajam iz osnovnega dejstva, da je vsak, ki se je odločil za delo v Aeru postal subjekt delovnega procesa. Iz tega izhajajo tudi posameznikovi cilji – zadovoljstvo in uspeh pri delu, materialni položaj, imeti možnost strokovnega izpopolnjevanje, napredovanja in podobno. In če imam pri določitvi teh ciljev prav, potem mora ZSMS delovati ravno na področjih, ki

Za korak v investicijo G IV (poslovna stavba) se bo treba odločiti prej, kot bomo mislili, da imamo dovolj denarja.

odpirajo vrata za uresničitev prej omenjenih ciljev. Ob tem imajo seveda svoje mesto tudi interesne aktivnosti. Vsak od nas je najprej delavec in tu je naša najpomembnejša naloga, tudi v političnem smislu.

Zmotno je mnenje, da mora biti program družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji nekaj drugega kot pa program, ki je usmerjen v uresničevanje poslovnih usmeritev.

Kaj in kako moramo storiti, da bosta »Naš Aero« in »Informacije« postala bolj privlačna, aktualna, bolj kritična, bolj brana, odmevna in popularna med delavci Aera? Mislim, da imamo dobre tehnične možnosti, kaj nam na tem področju še manjka?

Po svoje sta ti dve obliki obveščanja zanimivi, a ne v zadostni meri, ker je aktualnost prispevkov premajhna. Potrebno je več pisati o Aeru, o ljudeh v Aeru, o razmerah, kjer delamo in podobno. Takšen koncept lahko nare-

di časopis privlačen za večino ljudi. Treba je znati ugotoviti, kaj je tisto, kar ljudi zanima, kaj so pripravljeni povedati in napisati, kaj jih teži ter miselno in delovno okupira. Zadnje čase se v Našem Aeru pojavljajo prispevki, ki so po vsebini zanimivi, a so premalo neposredno vezani na ljudi v Aeru. Lahko bi jim namenili manj prostora. Naš Aero in Informacije ljudje berejo, kolikor se jim zdita zanimiva. Berem ju redno, vendar se posvetim le zanimivim temam, ostalo pa preletim. Sicer pa, mnenja so različna in o tem bi

Uvajanje nove izmene v obratu AC je posledica našega namena, da moramo obstoječe kapacitete bolj izkoristiti, in to tam, kjer je plasma izdelkov dober. Pri AC papirju to nedvomno je.

bilo potrebno narediti anketo. Na področju obveščanja sta obe publikaciji zelo pomembni, vendar pa pismena informacija v nobenem primeru ne more nadomestiti prenosa informacij v neposrednem živem stiku. Temu prenosu informacij dajem prednost tako na poslovnem področju, kot v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Živa informacija je lahko aktualnejša in neposrednejša, poleg tega pa v istem trenutku omogoča povratni učinek in dialog, kar pri pisnih informacijah ni možno.

Ali mislite, da delavci Aera dobro živijo?

Če se primerjamo v občini Celje, potem lahko rečem, da delavci Aera še kar solidno živijo. Osebnih dohodki v Aeru so večinoma med najvišjimi v naši občini. Sam termin »dobro živeti« pa ne obsega samo ekonomski vidik, ampak po moje vsebuje tudi naslednje: kakšna je vsebina življenja, kakšno je delo, kako na to vplivajo odnosi med ljudmi, predvsem v delovnih organizacijah, kjer delamo. Zagotavljanje kvalitete življenja ni samo skrb za ekonomski status, ampak mora v pomembni meri zagotavljati tudi zdrave medčloveške odnose, primerne pogoje za delo ter ustrezno razvijanje družbenega standarda. Tudi to je v Aeru bolj razvito kot v večini drugih srednjeceljske regije. Vse skupaj pa je odvisno od skupnih poslovnih uspehov zato lahko in moram pri tem vprašanju opozoriti na osnovno dejstvo, da je treba najprej z odgovornim in kvalitetnim delom doseči ustrezen dohodek, ki je osnova za višjo kvaliteto življenja, ob tem pa znati biti ČLOVEK.

Jasna Rode

NAŠE AKTUALNE TEME

Novosti v Aerovem sindikatu?

Lani ob koncu novembra so vse osnovne organizacije sindikata v naši delovni organizaciji izvolile nove člane izvršnih odborov in tudi nove predsednike izvršnih odborov v sindikalnih organizacijah po tozdih. Menimo, da je sindikat ena izmed tistih družbeno političnih organizacij, ki ima v današnjih časih pomembno vlogo v družbenem življenju in zato vam tudi predstavljamo nove predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, ki imajo pred seboj nedvomno težko mandatno obdobje. Tajnica družbenopolitičnih organizacij v DO Aero Leonida Sternad je povabila na skupni sestanek vse predsednike izvršnih odborov sindikata, mi pa smo ta sestanek izkoristili za to, da vam okvirno predstavimo delo sindikata v naslednjem mandatnem obdobju in vas seznanimo z vsemi predsedniki izvršnih odborov sindikata: v tozdu Kemija Celje je to MIRO TOP-LAK, v tozdu Grafika MILAN POD-LUNŠEK, v tozdu Trženje HELENA ZVONAR, v DSSS ANKA KVEDER, v tozdu Kemija Šempeter BOŽENA KOSU in v tozdu v Medvodah VLA-DO GABER. V času razgovora z ostalimi predsedniki izvršnih odborov sindikata, v tozdu Kemija Šempeter še niso izvolili svojega predsednika, tako da pogovor z njim objavljamo posebej.

Uvodni del tega sestanka je bil namenjen predstavitvi vsebine dela izvršnih odborov sindikata, saj so področja dela tako različna, vendar vsa enako pomembna. Mnenje sindikata je zelo pomembno pri vseh aktih v javni razpravi, saj sindikat zastopa mnenja najširše baze delavcev, poleg tega pa je zelo pomembno in potrebno mnenje sindikata pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja. Ob novi analitični oceni del in nalog se tudi pred sindikat in izvršni odbor postavljajo še dodatne naloge. Vsebinsko sodelovanje sindikata je potrebno tudi pri sprejemanju sklada skupne porabe, saj velik del sredstev za sindikat izvi-

ra od tod (družabno srečanje, socialna pomoč, sodelovanje z Mladostjo iz Čuprije). Ob koncu januarja se začnejo tudi priprave na volitve v samoupravne organe, saj je sodelovanje sindikata zelo pomembno pri evidentiranju kandidatov.

Miro Toplak

Tudi kadrovska politika je zelo pomembno delovno področje sindikata saj skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami obravnavajo programe dela in primernost kandidatov za najodgovornejše funkcije. Ena izmed dokaj pomembnih nalog za sindikat in izvršni odbor v naslednjem

Anka Kveder

mandatnem obdobju je problematika nadur, ki na ravni delovne organizacije ni enotno rešena.

Sindikat tudi veliko pripomore k izboljšanju družbenega standarda in socialne varnosti delavcev, tako pri organiziranju preventivnega zdravstvenega varstva delavcev, obiski bolnikov na domu, uveljavljanje zahtev za varstvo pravic delavcev, regres oziroma spreminjanje lestvice izplačevanja regresa in izplačevanje enkratnih denarnih pomoči. Na področju organiziranih nakupov in kreditov bodo v tem

mandatnem obdobju imenovali komisijo za organiziranje raznih nakupov in kreditov in v njej bosta po dva člana iz vsakega tozda in delovne skupnosti. Člani te komisije ne bodo iz vrst izvršnih odborov, saj je namen te komisije v tem, da se od dela izvršnega odbora sindikata to delovno področje loči. Organizirani nakupi so nedvomno zelo pomembna dejavnost sindikata in tudi pri delavcih zelo potrebna, vendar ne poglavitna dejavnost sindikata, ki pa velikokrat sindikatu odvzame precej energije. Veliko dela čaka sindikat še na področju obveščanja, saj je osebno obveščanje še najučinkovitejše, poleg tega pa sindikat za svoje potrebe in za potrebe delavcev premalo izkorišča Naš Aero in Informacije, čeprav je sindikat dejansko nosilec obveščanja v organizacijah združenega dela.

Milan Podlunšek

V razpravi so predsedniki izvršnih odborov sindikata dejali, da so v medsebojnem sodelovanju in obveščanju najbolj učinkoviti osebni stiki in le-te pogrešajo s strani vodilnih delavcev. Osebni stiki in pogovori mnogo povedo in pripomorejo k reševanju problemov. Pojavlja pa se tudi problem usklajevanja delovnih dolžnosti in sindikalnih obveznosti. Menili so tudi, da je pred predsedniki izvršnih odborov

Helena Zvonar

Premika se, politikov ni več strah soočanj z ljudmi, zmaguje skupna zavest, da nas bo rešilo več dela in boljše plačano delo. Nasploh zadovoljni ljudje torej in tu je tudi eden najpomembnejših ciljev naše, sindikalne dejavnosti.

*Srečko Meh,
član predsedstva ZSJ*

sindikata toliko dela, da bi ga moral opravljati profesionalc, če bi ga želeli opraviti res kvalitetno. Ena izmed težav pri njihovem delu je tudi lokacijska razdrobljenost posameznih tozdov, ki jim odvzame veliko, že tako skopo odmerjenega, časa.

V naslednjem mandatnem obdobju največ dela pričakujejo na področju izboljševanja življenjskega standarda in na področju osebnih dohodkov. Sindikat bi moral več sodelovati pri poslovnih odločitvah, pri sodelovanju med tozdi, mnogi pa menijo, da je sindikat oziroma izvršni odbor premalo povezan z vodstveno strukturo, ki jim tudi daje premajhno podporo. Menijo, da bi morala biti vloga sindikata drugačna od tiste, ki ji je glavna dejavnost ozimnica in nakupi. Za delavce se še vedno ne naredi dovolj, prav za sindikat je tu odprtih nešteto nalog. Medsebojni odnosi, osebni stiki in pogovori z delavci mnogo pripomorejo k drugačnemu odnosu do delavskih problemov. Na tem področju bi pa mnogo

Sindikat je organizacija delavcev in ker delavci postavljajo zahteve, jih sindikat mora braniti, kajti če jih ne bo branil on, jih bo branil nekdo drug. Če pa v kolektivu delavci ne zaupajo dovolj sindikalni organizaciji, mora to funkcijo prevzeti občinski sindikalni ali republiški odbor sindikata.

*Alenka Brezovnik,
Dnevnik, 18. januarja 1988*

pripomogel tudi drugačen odnos vodstvenih struktur do delavcev. Ob njihovi podpori bi se lažje reševale tudi mnoge nepravilnosti, pravijo predsedniki izvršnih odborov sindikata in se hkrati zavedajo, da je sindikat pogostokrat brez pravega vpliva, če nima njihove podpore.

Ljudje so še vedno pripravljeni delovati v sindikatu, vendar pa za to svoje delovanje potrebujejo razumevanje in naklonjenost sodelavcev in nadrejenih. Mnoge od dela v sindikatu odvrne tudi bojazen, da so zaradi kritik in jasno izrečenih mnenj pri

nadrejenih v slabši luči. Po drugi strani pa je sindikat iz dneva v dan bolj potreben za zagotavljanje socialne pomoči in večina je z delom sindikata na tem področju zadovoljna.

Napačno pa je mnenje, ki je dokaj pogosto, da je glavnina sindikalnih aktivnosti usmerjena samo na nakupe in ozimnico.

Predsedniki izvršnih odborov sindikata v DO Aero so dejali, da o analitični oceni del in nalog delavci veliko govorijo in sprašujejo o morebitnih konkretnih rezultatih. Menijo, da morajo pravilno uskladiti delovna mesta z začetno osnovo in osnova vseh sprememb mora biti delovno mesto, konkretno delo in ne delavec, ki na tem delovnem mestu dela. Pogrešajo pa tudi informacije strokovnih služb, ki bi edine lahko nudile konkretne rezultate.

BOŽENA KOSU – PREDSEDNICA IO OO ZS V TOZDU KEMIJA ŠEMPETER

V tozdu Kemija Šempeter so z mesečno zamudo izvolili predsednika izvršnega odbora sindikata in to je tovarišica Božena Kosu.

Na vprašanje, kje je mesto sindikata danes, je odgovorila, da je v teoriji vloga sindikata zelo velika in raznolika, vendar pri nas še zdaleč ni tako močan kot na Zahodu. Sindikat si mora ponovno pridobiti zaupanje ljudi in to lahko doseže le z dejanji, z boljšim obveščanjem in da delavcem daje prave informacije, ne da jim nudi le obljube. Vloga sindikata tudi ni vezana samo na ozimnico, čeprav to delavcem zelo veliko pomeni, a s tem se jim položaj v prihodnosti ne bo izboljšal. Delavcem mora sindikat zagotoviti delovno mesto, boljše delovne pogoje, modernizacijo proizvodnje – vse to pa je osnova lažjega dela in večjega dohodka. Mnogi bi še bili zainteresirani za delo v sindikatu, če bi v svojem delu in v delu sindikata videli kakšen smisel. Samo govorjenje o delu, o ciljih ne bo pritegnilo delavca in si pri njem zago-

tovalo zaupanja. To pa ne velja samo za sindikat, temveč za vse strukture.

Osnova dela v sindikatu je tudi dobra obveščenenost izvršnega odbora in vseh članov sindikata, zato pa je tesno sodelovanje z vodilnimi v tozdu Kemija Šempeter toliko bolj pomembno. Če bo to sodelovanje dobro, se bo lahko sindikat hitro sestajal in posredoval prave in hitre informacije naprej in

Ljudem je treba povedati, kaj narediti, da bo delo lažje, plača večja, življenje pa lepše. Skratka, po človeško o ključnih problemih. Tega pa je premalo. V sindikatu je pač tako kot v državi.

*Srečko Meh,
član predsedstva ZSJ*

dobil na tak način tudi pravi odgovor. Posledice pogostokrat netočnega informiranja so tudi mnoge informacije o delu in razmerah v tozdu Kemija Šempeter. Med seboj bi se v Aeru morali bolj poznati in morda ne bi bilo slabo, če bi na problemske konference vabili tudi predstavnike drugih tozdov in v pogovoru bi lahko izmenjali mnogo izkušenj.

POGOVOR Z VLADOM GABROM, PREDSEDNIKOM IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA V TOZDU TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE

Člani osnovne organizacije Zveze sindikatov v Medvodah smo za svoje predsednika izvršnega odbora izbrali Vlada GABRA, dolgoletnega sodelavca v našem kolektivu. Poznamo ga kot delovnega delegata v samoupravnih organih in tudi v sindikatu. V kratkem pogovoru je povedal naslednje:

Kje je mesto sindikata?

Položaj, v katerem smo priča, ponovno daje sindikatu visoko vrednost. Čeprav je bil sindikat vseskozi soavtor politike in tudi izvajalec, pa se delavci šele zdaj zavedamo njegove vloge in zaupanja oziroma nezaupanja v njegovo delo in odločitve. Delavci v tovarni so se in se obračajo na sindikat, kadar čutijo, da so na kakršenkoli način prizadeti. V tem vidim zaupanje v delo sindikata, pa čeprav le-ta vedno ni mogel ugoditi delavčevi zahtevi. Mesto sindikata je v delovnih okoljih v dobrem in slabem in v tovarni je bil vedno prisoten.

Kako bomo povezovali delo samoupravnih in sindikalnih skupin?

V temeljni organizaciji je 19 samoupravnih delovnih skupin. Vsak delavec je vključen v eno izmed njih. Tako delavci lahko sodelujejo pri sprejemanju samoupravnih odločitev, dajejo predloge...

Sindikalnih skupin v tovarni pa je 6. Vsaka sindikalna skupina ima svojega poverjenika, ki ga izvolijo člani posamezne skupine. Poverjenik vodi delovanje sindikalne skupine in jo povezuje z izvršnim odborom in samoupravnimi organi. Osnovne naloge sindikalnih skupin so zlasti:

- obravnavanje vprašanj, ki so pomembna za člane skupine
- predlogi in zahteve za akcije, ki naj bi pripomogle k uresničevanju interesov skupine.

V sindikalnih skupinah se izoblikujejo predlogi, oziroma usmeritve za delovanje v izvršnem odboru, v samoupravnih in družbenopolitičnih organih in organizacijah. S prepletanjem tehnološkega procesa v tovarni je tesno povezano tudi samoupravno in družbenopolitično delovanje posameznikov ali skupin.

Najpomembnejša področja dela?

Zanj smo se opredelili v letnem načrtu, ki med drugim govori o:

- nadaljevanju dela in gospodarjenja v našem tozdu, delovanju delegacij za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti, poglobljenem sodelovanju s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami
- organizacijskih pripravah na volitve, referendum ali druge oblike osebne izjavljanja v tozdu, na ravni delovne organizacije in sozda
- izboljšanje delovnih pogojev delavcev
- reševanju stanovanjskih in socialnih problemov
- oddihu in rekreaciji
- športnih dejavnostih in o kulturnem življenju.

Področje obveščanja?

Informiranost v tovarni se mi zdi zadovoljiva. Delavci so sproti obveščeni z zapisniki, internimi glasili in glasili, ki izhajajo na ravni DO in sozda. Zanimanje za informacije je med delavci kar veliko. Nemalokrat pa ustne informacije prehitijo pisne in žal ob tem prihaja do dezinformacij.

Kaj menite, ali so ljudje še pripravljeni delati v sindikatu?

Aktivnost članov v tovarni se čuti, čeprav se včasih sliši, kaj pa imamo od sindikata. Zavedati se moramo, da v 560-članskem kolektivu sodeluje v osnovni organizaciji sindikata 533 članov in zato smo in moramo biti tvorci današnjega in jutrišnjega dne.

Anketa

Predstavili smo vam predsednike izvršnih odborov sindikata po tozdih in njihove poglede na delovna področja sindikata v naslednjem mandatsnem obdobju. Menimo pa, da je prav, da tudi člani sindikata po tozdih povedo svoje mnenje in svoja pričakovanja o delu sindikata.

Tovarišica HEDVIKA FELICIJAN iz obrata dodelava v Grafiki meni, da bi morali biti člani sindikata bolje obveščeni o vsem, kar se dogaja na področju sindikata. Meni tudi, da sindikatu, ki samo nekaj govori in obljublja, delavci ne morajo zaupati. V Aeru tovarišica Felicijan dela že 28 let in meni, da je položaj sindikata slabši kot nekoč. V sindikatu je pripravljena delati, če bi bili rezultati dela tudi vidni in otipljivi.

V skladišču surovin tozda Grafika so menili, da je osnovna naloga sindikata v tem, da štiti delavce, dejansko pa je najbolj dejaven pri ozimnici in organiziranih nakupih. Rekli so tudi, da bi moralo biti vodstvo sindikata tako močno, da bi lahko bilo enakopravno vodstvu tozdov. Koliko je sindikat močan in kaj lahko naredi, je pa v veliki meri odvisno od vodstva sindikata. Mnogo bi sindikat lahko naredil na izboljšanju delovnih pogojev - na primer v skladiščih in proizvodnih halah - vendar rezultatov sindikalnega dela na tem področju ni.

MILOŠ K. in obrata AC tozda Kemija Celje je dejal, da sindikat veliko pripomore prav na področju organiziranih nakupov in ozimnice. Osebnih dohodkov so majhni in takšna pomoč delavcem veliko pomeni. Vsak dela-

vec, ki je vsaj malo zaveden, bo v sindikatu aktiven toliko bolj, če bodo rezultati dela vidni. Po navadi pa je tako, da v vsakem delovnem okolju dela le nekaj ljudi v sindikatu in ti so njegova gonilna sila. Moti ga preveč sestankov, ki so v delovnem času in meni, da bi morali sestankovati izven delovnega časa. V obratu AC bo imel sindikat veliko dela, saj delo v treh oziroma štirih izmenah pomeni veliko spremembo v človekovem življenju, poleg tega pa ni vedno materialnih osnov za delo v izmenah.

ACO IBRAIMOV iz Kemije Celje je z vlogo sindikata v Aeru nezadovoljen, saj delavcem ne daje dovolj. Sindikat bi moral bolj informirati svoje člane in organizirati razna srečanja, sindikalne športne igre. Na takšen način se ljudje med seboj bolj spoznajo in na osnovi tega je sodelovanje med delavci boljše, s tem pa tudi delo sindikata. Delavci nujno potrebujemo sindikat, ki pa si mora na novo pridobiti njihovo zaupanje, saj govoričenije, obljube in neprimerni kandidati v vodstvu sindikata tega zaupanja ne ohranjajo.

BOŽA TOPIČ iz Trženja meni, da sindikat, tako kot v drugih delovnih okoljih, delavcem priskrbi ozimnico in organizira nakupe. Na drugih področjih pa delo sindikata ni čutiti, pri kadrovske politiki pa bi moralo biti delo sindikata še kako vidno in slišno. Ena izmed težav tozda Trženje je v tem, da so lokacijsko razbiti na štirih mestih. Vsaka lokacija se srečuje s svojimi specifičnimi težavami in tu se odpira še veliko področij dela za sindikat.

SANDI iz tozda Kemija Šempeter mi je dejal, da sindikat organizira le ozimnico in bone iz NAME. Več bi moral narediti za delavce in za delovne pogoje, saj delovni pogoji niso vedno dobri. V tozdu Kemija Šempeter je mnogo delovnih mest, kjer delavci delajo z vnetljivimi in hlapnimi tekočinami in tu bi moral sindikat veliko narediti. Kadrovska politika je tudi področje, kjer je delo sindikata še kako pomembno, saj mnogo ljudi z izobrazbo dela v proizvodnji, na odgovornejših delovnih mestih pa ljudje te izobrazbe nimajo. Prav bi tudi bilo, da bi v

Sindikat si bo povrnil svoj ugled med delavci toliko, kolikor bo uspešno uresničeval programske usmeritve.

*Rudolf Matošević,
predsednik mestnega
sindikalnega sveta,
Zagreb*

Na seji predsedstva ZSJ je Miha Ravnik zatrdil, da naš sindikat ima samostojnost. Nato je dodal, da prvi del nalog, se pravi osnovne sindikalne naloge, dobro opravlja, da pa so slabo usposobljeni za uresničevanje tiste vloge, ki naj bi jo imel sindikat v političnem sistemu. Zanj se morajo še usposobiti.

organe sindikata volili takšne ljudi, ki se zavedajo družbenopolitičnih nalog sindikata in ki bi bili enakopravni z vodstvenimi strukturami tozda.

MILENA iz tozda Kemija Šempeter meni, da sindikat na področju organi-

ziranja nakupov in ozimnice naredi dovolj. Lani so bili mnogi razočarani, ker sindikat v tozdu Kemija Šempeter ni organiziral izleta, želi pa, da bi ga letos organiziral.

Ženske v proizvodnji imajo dokaj težko delo, veliko je dvigovanja in podobno in MILENA mi je povedala, da bi se z določeno zahtevo, ki bi se nanašala na pogoje dela, raje obrnila k svojem nadrejenemu kot pa na sindikat.

Na vprašanje, »Kaj pričakujejo delavci od sindikata?«, pa sta sodelavca v Medvodah povedla:

Aleš Erjavec, referent za šport, od diih, letovanje in kulturo: Upam, da bom na področje družbenega standarda tudi v prihodnje uspešno sodeloval s sindikalno organizacijo. Upam, da

mi bo le-ta pomagala pri izvedbi predvidenih akcij in da bo naše športnike tudi finančno podprla. Zaradi padanja življenjskega standarda lahko pričakujemo, da se bodo delavci vse bolj obračali na sindikat. Želim, da bi sindikat vloge delavcev uspešno reševal.

Salko Čehić, belilec celuloze: Delo sindikata naj bo še naprej tako aktivno kot doslej. Predlagam pa, da bi sindikat pri obravnavi delavčevih zahtev za varstvo pravic posvetil več pozornosti delavcu in ga obravnaval tudi s človeške oziroma socialne plati.

Pripravili:
Jolanda Luštrek
Jasna Rode

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Osebnih računalnikov v aerovski praksi

Živimo v času, za katerega je značilno veliko število podatkov, informacij, dnevnih sprememb in novosti. Če pa k temu doda svoj pridih še birokracija, potem ja neurejenost, zmeda in nesistematičnost kar precejšnja.

Pisarniška oprema, kot si jo večina od nas predstavlja, tej količini podatkov ne zadošča več. In tu se pojavlja neskončno veliko možnosti za uporabo osebnih računalnikov, ki vse te podatke, informacije in spremembe spravijo v spomin in red. Seveda le, če znamo z njimi ustrezno ravnati.

Namen osebnega računalnika ali PC-ja (kratica izhaja iz angleškega poimenovanja – personal computer) je, da ga uporablja en človek (to število se pri nas ponavadi spremeni v tri) in to na takšnem delovnem mestu, kjer ne gre samo za vnašanje podatkov, temveč je le-te potrebno ocenje-

vati, iskati nove kombinacije s podatki in tudi sprejemati odločitve. Skratka, PC omogoča vpogled v podatke z več vsebinskih strani. Ravnanje z osebnimi računalniki ni zahtevno, za to ni potrebno, da si strokovnjak, vendar pa uporabnik mora znati ravnati z njim. V Aeru potekajo interni tečajji za izobraževanje uporabnikov (takšen tečaj pri inštitutu Jožef Štefan stane 130 starih milijonov) in zaenkrat zna to znanje koristno uporabljati približno 30 % udeležencev tečaja. Tečaj je do sedaj potekal za uporabnike v DSSS in tozdu Trženje, prav sedaj pa poteka še za bodoče uporabnike iz tozda Kemija Celje in tozda Grafika.

In sedaj še nekaj števil! Osebnih računalnik (s tiskalnikom) stane 500 starih milijonov dinarjev, kar pa ni bistveno dražje od dveh električnih pisalnih strojev. V našem računalniškem centru smo v letu 1987 vlagali v osebne računalnike 10 % od celotnih vlaganj, kar znaša 30 novih milijonov dinarjev. V naslednjem obdobju pa predvidevajo ta odstotek povišati na 20 %. V Aeru imamo sto pasivnih terminalov, na katerih se vrši vnos in izdaja podatkov in dvanajst osebnih računalnikov.

Osebnih računalnikov so v Aeru v uporabi v tozdu Trženje in DSSS in sicer v naslednjih delovnih okoljih:

– v Raziskovalni enoti, kjer imajo v računalniku knjižico strokovne literature

– v Službi kontrole kakovosti, kjer prek računalnika vršijo statistično kontrolo kakovosti selotejpa

– v Posebni finančni službi, kjer računalnik uporabljajo za planiranje

likvidnih sredstev in za kratkoročno kreditiranje

– v Poslovno informacijskem sektorju, kjer prek računalnika spremljajo družbeni dogovor o delitvi dohodka

– v Splošno kadrovskem sektorju je namenjen za spremljanje kadrovske evidence

– v Službi investicij, kjer uporabljajo računalnik za spremljanje porabe energije, vode in za izdelovanje investicijskih elaboratov

– v tozdu Trženje v sektorju zunanje trgovine – v službi izvoza in z računalnikom spremljajo devizne fakture.

Vendar pa je osebni računalnik nekoristen, če nimamo zanj in za naše delovno področje ustreznih programov. Mnogo programov se lahko uporablja na več različnih področjih, a za specifična področja so potrebni tudi specifični programi. Za vsak osebni računalnik je potrebno vložiti v programe takšno investicijo, ki ustreza vrednosti osebnega računalnika in v našem Računalniškem centru menijo, da je to potrebna investicija in da je vlaganje v programsko opremo enako pomembno kot vlaganje v računalniško opremo.

Morda osebni računalniki na začetku res vnesejo v utečeni ritem dela nekaj zmede, kot to pač naredi vsaka novost, vendar pa si s pravilno uporabo osebnih računalnikov lahko delo zelo olajšamo. Poleg tega podatka brez težav z osebnimi računalniki lahko prikazemo tudi v grafih in tabelah in z njimi lahko tudi urejamo besedila.

Letos nameravajo v našem Računalniškem centru ustanoviti informa-

livni center, v katerem bodo na voljo trije osebni računalniki, knjižnica programskih produktov, delovna literatura in nudili bodo vsem interesentom strokovne nasvete. To bo neke vrste računalniški krožek, katerega namen je izobraževanje in izdelava uporabniških programov. To izobraževanje bo zastoj in takšne aktivnosti vodijo v inventivno dejavnost.

Pa še to: v letu 1988 načrtujemo v Aeru deset dodatnih osebnih računalnikov.

Osebni računalnik v raziskovalni enoti

Vsak začetek je težak, posebno če ne obvladaš vseh skrivnostnih zank začetka. Preden obvladaš vse tipke na tastaturi in vse značilnosti uporabnega programa, je delo na osebnem računalniku dokaj neprijetno, pravita EMIL KNEZ IN MILENA KUKOVIČ iz Raziskovalne enote. V osebnem računalniku Raziskovalne enote imajo shranjeno bibliografsko bazo podatkov, oziroma vse patente s področja mikrokapsuliranja, ki so tudi bibliografsko dobro obdelani. Bibliografska baza podatkov za področje mikrokapsuliranja vsebuje urejene tradicionalne vire informacij (knjige, članki, seminarji in patenti, ki so za področje mikrokapsuliranja ustrezni viri informacij) po določenih ključih (podjetje, avtor, področje, ključne besede itd.). Na ta način zasnovana bibliografska baza podatkov delavcem Raziskovalne enote omogoča boljši pregled zbrane literature, hitro iskanje željenega podatka, zanesljivo preverjanje in učinkovitejšo obdelavo podatkov ter spremljanje novosti. Na takšen način bi lahko pripravili tudi bibliografsko bazo podatkov za vso strokovno literaturo v Aeru in naloga INDOK službe bi bila, da knjige, revije in patente ustrezno razvrsti in jim določi ključce.

Nepoznavanje dela z osebnim računalnikom vnaša v že vtečeno delo nekaj zmede, poleg tega je na začetku veliko več dela, saj je treba pripravljati podatke za vnos in računalnik. Bibliografsko bazo podatkov so v Raziskovalni enoti pripravljali dve leti, sta povedala Emil Knez in Milena Kukovič. To bazo podatkov so vnesli v Ljubljani na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo – VTOZD Kemijsko izobraževanje in informatika, s katero Raziskovalna enota tesno sodeluje. V računalnik je bilo potrebno vnesti vsak dokument o patentu in ga obde-

Milena Kukovič

lati, to pa je ob dani kadrovski strukturi v Raziskovalni enoti nemogoče, menita Emil Knez in Milena Kukovič, saj že nekaj časa iščejo dokumentalista, ki bi prevzel večino del, ki so povezana z vnašanjem patentov s področja mikrokapsuliranja v računalnik...

Emil Knez in Milena Kukovič sta tečaj za uporabo osebnih računalnikov opravila v Aeru in menita, da bi v Aeru lahko bilo več teh splošnih in uporabnostnih tečajev. Za uporabo programa ISIS (baza podatkov za mikrokapsuliranje) so se trije delavci Raziskovalne enote usposobili na internem enotedenskem tečaju v Aeru. Prevladuje mnenje, da so ti tečaji zelo koristni, čeprav nudijo le začetne osnove. Da osebni računalnik lahko res koristno uporabljaš, mora uporabnik še precej delati in se izobraževati.

V sodelovanju z dr. Kornhauserjevo pa je Milena Kukovič opravila še tedenski tečaj za uporabo bibliografske baze podatkov. Menita tudi, da dobiti sredstva za strokovno literaturo v Aeru ni problem, res pa je, da si moraš sam prizadevati zanj.

V Raziskovalni enoti imajo en osebni računalnik, na njem pa dela pet ljudi in naša sodelavca iz Raziskovalne enote menita, da je to preveč, saj je osebni računalnik namenjen le enemu uporabniku. Sedaj z računalnikom opravljajo vsa laboratorijska dela, izdajajo delovne naloge, obdelujejo podatke in jih preverjajo. Obdelave na tem osebnem računalniku so zelo različne (odvisno od raziskovalnega področja) in število podatkov stalno narašča, ker ima osebni računalnik omejene zmoglosti v Raziskovalni enoti menijo, da ne zadošča vsem potrebam. Upata, da bodo kmalu dobili še drugega, v analinem laboratoriju, ki bo omogočal lažje delo in razbremenitev prvega.

Milena Kukovič in Emil Knez menita, da se v Aeru daje premalo za razvoj znanja, saj se mnoga raziskovanja podvajajo. Raziskovalna enota je tudi lokacijsko razbita, tako da to še dodatno otežuje raziskovalno delo. Menita tudi, da je v Aeru zaposlenih veliko ljudi, ki se ukvarjajo z raziskovalnim delom, a so zaradi slabe organizacije rezultati majhni. Ob organizacijskih spremembah bi morali upoštevati, da bi bila Razvojna enota organizirana kot celota, za boljše delo pa bi potrebovali še nekaj kadrov.

Ko bodo imeli v Raziskovalni enoti še en osebni računalnik, bo tudi več možnosti za delo na osebnih računalnikih, pravita naša sodelavca iz Raziskovalne enote, saj menita, da je bibliografska baza podatkov le začetna stopnja shranjevanja podatkov.

Faktografska baza podatkov je višja stopnja urejenosti informacij glede na izbrane kriterije. Tako obdelani podatki vsebujejo poleg bibliografskih podatkov še dodatna (npr. lastnosti surovin, primerjave tehnoloških postopkov, proizvajalci surovin itd).

Emil Knez

Faktografske baze podatkov se ponavadi uporabljajo za ožje področje in v Raziskovalni enoti sta pripravljena dva takšna vhodna dokumenta za sintetske kapsule (»in situ«) in za CB kopirno tiskarsko barvo. Tudi to bazo podatkov so pripravili v sodelovanju s Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo – VTOZD Kemijsko izobraževanje in informatika.

Emil Knez in Milena Kukovič menita, da jima osebni računalnik pri njunem delu veliko pomaga, saj so podatki, ki jih pri svojem delu potrebujeta, s pomočjo računalnika hitro pri roki. Obdelava tekstov in grafična obdelava podatkov z računalnikom pa zmanjša tudi precej administrativnega dela.

In kako uporabljamo računalnik v poslovno informacijskem sektorju?

Osebni računalnik mi pri delu veliko pomaga, skrajša čas obdelovanja podatkov in daje možnost vsebinskega dograjevanja podatkov, pravi SILVA PIŠEK iz Poslovno informacijskega sektorja.

Tako kot večina uporabnikov osebnih računalnikov v Aeru, se je tudi Silva Pišek udeležila uvodnega internega tečaja za uporabo osebnega računalnika. Meni pa, da je teden dni spoznavanja z računalnikom premalo, saj v tem času uspeš osvojiti le osnove. Za dobro delo z osebnim računalnikom je potrebno še veliko dela, ki je ponavadi odvisno od želje in volje posameznika, ravno tako pa preskrbljenost s strokovno literaturo. Morda je namen Aerovega računalniškega tečaja v tem, da te predvsem navduši za delo z računalnikom in tudi seznanji z osnovami ravnanja. Za res dobro obvladovanje računalniške testature in programa pa je potrebno še veliko dela, pravi naša sodelavka iz Poslovno informacijskega sektorja.

Osebni računalnik imajo v Poslovno informacijskem sektorju od avgusta preteklega leta in z njegovo uporabo spremljajo družbeni dogovor o delitvi dohodka. Ta uporabni program v kratkem času omogoča izračunavanje različnih variant in vsebinsko dograjevanje podatkov, za kar je bilo prej potrebnih več ur dela, je povedala Silva Pišek. Po njenem mnenju osebni računalnik v njihovem sektorju ni dovolj izkoriščen, ravno tako še primanjkuje uporabnih programov za druga delovna področja. Ko je osebni računalnik prišel v Poslovno informacijski sektor, je delo s prej omenjenim programom hitro steklo, sedaj pa novih uporabnih programov primanjkuje. V našem Računalniškem centru ne morejo uresničevati želje in potrebe vseh uporabnikov osebnih računalnikov v Aeru, zato je še toliko bolj pomembno, da uporabniki dobijo še več programov, meni Silva Pišek. Zamisel o računalniškem krožku v Računalniškem centru Aera ni slaba, saj bi bili rezultati dela v teh krožkih tudi novi, uporabni programi.

V Poslovno informacijskem sektorju skušajo delo na osebnem računalniku bolj izpopolniti in razširiti, tako da je v januarju nekaj delavk obiskovalo tečaj v našem Računalniškem centru. S Službo organizacije poslova-

nja in Računalniškim centrom pripravljajo nov uporabni program za področje kalkulacij, tu sodeluje Jelka Habjan, in za obračun po obračunskih enotah. Načrtujejo, da bodo ta program uporabljali še spomladi. Z Družbenim računalniškim centrom v Celju so sklenili pogodbo za nov program na osebnem računalniku, in to za vzdrževanje dolgov, to pa bo hkrati tudi novo delovno področje obdelano z osebnim računalnikom.

Jasna Rode

Področja inoviranja so neizčrpana

V 23. številki Informacij (5. junij 1987) je bil med ostalimi inovacijskimi predlogi objavljen tudi inovacijski predlog številka 69/86. Naziv inovacijskega predloga številka 69/86 je: sprememba obdelave bančnih podatkov. Vrsta inovacije je koristen predlog in bistvo je v prihranku časa pri delu, prihranku stroškov pisarniškega materiala in ažurnejšemu pregledu in spremljanju sredstev in virov sredstev, ki omogoča hitrejše informiranje in enakomernejšo porazdelitev dela zaposlenih. Koristen predlog je bil v obravnavi štiri mesece, en teden in pet dni.

In zakaj smo se odločili, da vam predstavimo prav inovacijski predlog številka 69/86? Zato, ker je to neproizvodni inovacijski predlog, ker je nastal kot posledica sodelovanja Posebne finančne službe in Poslovno informacijskega sektorja oz. finančnega knjigovodstva, ker je posledica skupinskega dela in nenazadnje zato, ker so avtorice ženske, kar je za Aerovo inovacijsko področje prej izjema kot pravilo. In sedaj bi bil že čas, da vam predstavimo avtorice inovacijskega predloga številke 69/86. To so: Biserka Vrečer, Erika Kladnik in Majda Poljanšek iz DSSS.

Biserka Vrečer, Erika Kladnik in Majda Poljanšek so povedale, da pri njihovem delu večkrat prihaja do sprememb in racionalizacij, vendar pa pri tem ne pomislijo, da je to lahko tudi inovacijski predlog, temveč si želijo delo olajšati in ga poenostaviti. Takšen način dela smatrajo za svojo dolžnost, pravijo in šele na predlog računovodje so ta koristen predlog prijavile inovacijski komisiji. Menijo tudi, da je lažje delati v skupini, saj specifična znanja vseh treh različnih področij omogočajo usklajeno delo,

Biserka Vrečer

Majda Poljanšek

Erika Kladnik

uskladitev mnenj in enotno obdelavo, konkretno obdelavo bančnih izpisov.

Spodbuda vodstva pri vsakdanjem delu je zelo pomembna, pravijo, saj leta spodbuja, da začneš razmišljati, katera so tista delovna področja, na katerih bi se dalo še kaj narediti.

Pred vpeljavo koristnega predloga Biserke Vrečer, Erike Kladnik in Majde Poljanšek pri obdelavi papirjev delo ni bilo enakomerno porazdeljeno, saj knjiženja niso bila dnevna in časovni roki se niso spoštovali. Majda

Poljanšek je dejala, da so v finančnem knjigovodstvu zadnji v verigi obdelovanja bančnih izpiskov in s pomočjo dnevne obdelave so se skrajšali roki za posredovanje informacij, za izdelavo tabel in podobno. Pri delu samoupravnih organov in drugih uporabnikov so kakovostne in hitre informacije zelo pomembne. Zaradi sprememb, ki so jih vpeljali na predlog naših delavk, se v enem dnevu obdelajo vsi bančni izpiski v Poslovno finančni službi, prej so za to porabili pet in več dni.

Dnevno oziroma tekoče knjižijo in kontirajo banko v Poslovno finančni službi in v Poslovno informacijski sektor, virmani so skoncentrirani pri razdeljevanju po posameznih oddelkih, lažje in hitreje se usklajujejo posamezni konti, vse to pa je osnova za izdelavo in spremljanje tekočega plana. Zaradi ažurnejšega pregleda spremljanja sredstev in virov le-teh, je omogočeno tudi hitreje informiranje. Dnevno knjiženje precej pripomore k enakomernejši razporeditvi dela zaposlenih, zmanjševanju konic in s tem tudi k izboljšanju delovnih pogojev.

Na vprašanje, kakšen je odnos sodelavcev do njihovega nerutinskega dela, so mi dejale, da njihovi sodelavci s tem niso bili seznanjeni, dokler niso prebrali informacij. S spremembo so se hitro seznanili in zanimale so jih tudi koristi in novosti tega inovacijskega predloga. Pred uvajanjem te novosti jih je skrbelo, kako bo delovala v praksi, ampak ko so to vpeljali, se je mnogim zdelo, kot da že od nekdaj na področju bančnih izpiskov delujejo tako. Biserka Vrečer, Erika Kladnik in Majda Poljanšek so povedale tudi to, da so njihov predlog vpeljali še preden so dobile uradno potrdilo komisije za inovacije. Menijo tudi, da so rezultati dela na neproizvodnem delovnem področju težje merljivi in zato je tudi več inovacij v proizvodnji.

Zaradi koristnega predloga Biserke Vrečer, Erike Kladnik in Majde Poljanšek je velik tudi prihranek papirja, kajti prej so za večkratna knjiženja in vpisovanja uporabljali več papirja. Sploh pa je papir večna nadloga in stalni spremljevalec neproizvodnega dela. Ker je papir drag in mnogi na njem zapisani podatki hitro zastarijo, v Poslovno finančni službi zbirajo papir. Poleg s številkami popisane papirja hitro zastarijo tudi mnogi obrazci, tako da zbirajo tudi ta papir. Tako kot je drag nov, še neuporabljen papir, je smešno nizko ovrednoten star papir in s tem zbiralci papirja prav gotovo niso stimulirani.

Biserka Vrečer, Erika Kladnik in Majda Poljanšek pa upajo, da bo papirjev, rutinskega dela in prepisovanja manj z uvajanjem računalnikov, ki jim bodo omogočali kreativnejše delo.

Osnovni računalniški paketi so jim pri delu v veliko oporo, a hkrati uporabnika prisilijo k razmišljanju, kako bi dobil še več podatkov, saj so programi preveč splošni, ker ima pač vsaka delovna organizacija svoje značilnosti. Vsake novosti ob uvajanju prinašajo določene spremembe, več dela, večjo kreativnost in skoraj zmedo, vendar pa so to le začetne težave.

Novosti pri delu moraš osvojiti in potem dejansko uvidiš, da računalniško obdelovanje podatkov precej olajša delo, menijo naše sodelavke iz Delovne skupnosti.

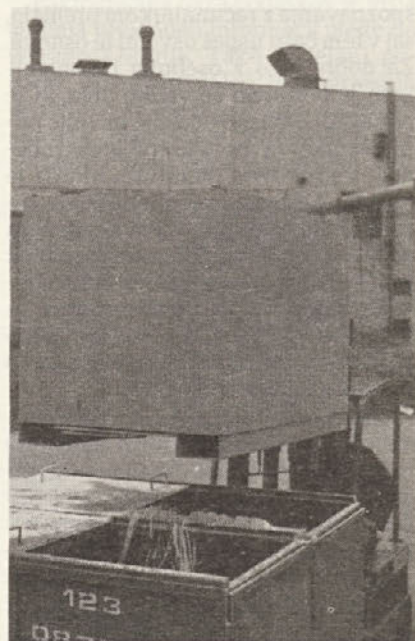
Koristni predlog, ki smo vam ga predstavili, nas prepričuje, da tudi neproizvodno delovno področje potrebuje inovacije, spremembe in izboljšave. Morda so rezultati dela težje merljivi in se jih težje ovrednoti, kar pa ne pomeni, da izboljševanje dela ni možno. Da je mogoče mnogo izboljšati in papirnatemu zmaju prističi del njegovih kril, so s svojim koristnim predlogom dokazale Biserka Vrečer, Erika Kladnik in Majda Poljanšek.

Jasna Rodé

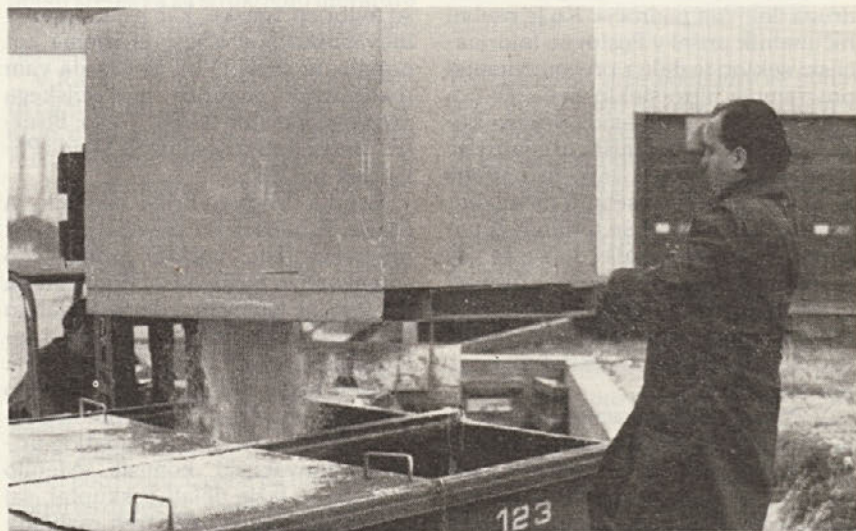
Rezultati krožkov kakovosti v tozdu Grafika

V prejšnji številki Našega Aera (9/1987) smo pisali o krožkih kakovosti v tozdu Grafika in o načinu reševanja problemov in težav po metodi »Ishikawa diagram«, s katero problem z ustrežno metodologijo obdelajo in razčlenijo v diagramu ribje kosti.

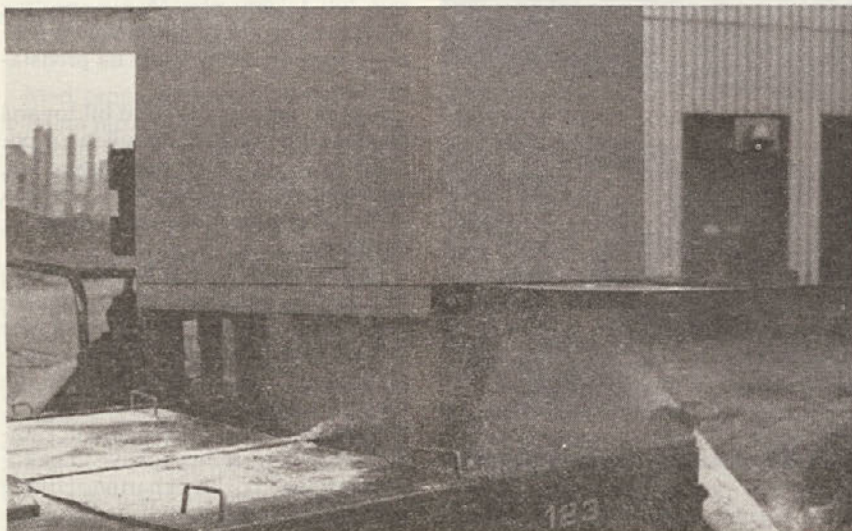
Obiskali smo krožek kakovosti »Rotacija« iz obrata neskončnih obrazcev, ki ga vodi Zvone Kelc. Tokrat so si iz svojih težav pri delu izbrali naslednji problem: primopredaja izmen. Po prej omenjeni metodi so ta problem razčlenili in obdelali vzroke in posledice. Na osnovi te razčlenitve so izbrali najpomembnejše dejavnike, ki jih bodo teden dni pozorneje opazovali in upoštevali pri svojem delu v določenem delu proizvodnje. Na osnovi rezultatov opazovanja bodo prišli do

Tako izgleda zabojnik, ki so ga naredili v krožku kakovosti »Rotacija«

Ravnanje z zabojnikom je enostavno

Papirni odpadki tako ne onesnažujejo okolja

določenih sklepov, ki bodo lahko mnogo pripomogli pri iskanju vzrokov za slabo proizvodnjo in tudi pripomogli k izboljšanju proizvodnje v tem delu obrata neskončnih obrazcev.

Rezultat dobrega dela krožka kakovosti »Rotacija« in dodatni dokaz o pomenu te dejavnosti je tudi koristen predlog, katerega avtorji so vsi člani krožka (koristen predlog je bil objav-

ljen lani v 27. številki Informacij). Na predlog krožka in po njihovih izračunih so v vzdrževanju izdelali zaprt zabojnik za papir, v katerega mečejo papirne odpadke (konfete). Pred izdelavo in uporabo zaprtega zabojnika je vsak delavec sam odnašal papirne odpadke, kar je bilo posebno neprijetno pozimi, ko so temperaturne razlike večje. Posamično odnašanje papirnih odpadkov je tudi onesnaževalo okolico, saj so bili konfeti raztreseni vsepovsod. Po izdelavi zaprtega zabojnika z viličarjem enkrat na dan odvažajo odpadke (konfete), tako, da so z izdelavo zaprtega zabojnika pripomogli k racionalizaciji in k humanizaciji dela. Poleg tega pa je tudi manj onesnaževanja okolice, saj konfeti niso več raztreseni okoli zabojnika.

Ta koristen predlog krožka kakovosti »Rotacija« je le eden izmed rezultatov uvajanja teh krožkov in drugačnega razčlenjevanja problemov in težav v proizvodnji. Pomembno pri tem pa je, da so novi predlogi posledica dialoga med proizvodnimi delavci, ki napake in težave pri svojem delu tudi najbolj poznajo in najlažje odpravijo. Jasna Rodé

POROČAMO O...

Uvesti barve v sivino poslovanja

Predstavljanje svojih izdelkov nikakor ni enostavno. Zato je potrebno na privlačen, zanimiv in enostaven način sedanjim in bodočim poslovnim partnerjem predstaviti vse, kar se proizvaja z upanjem, da bi se tudi čimboljše prodajalo. S tem namenom sta tozda Trženje in Grafika pripravila predstavitev oblikovanja obrazcev in novega koledarja, ki je bila 23. decembra preteklega leta v celjskem Narodnem domu. Takšno seznanjanje in predstavljanje izdelkov poslovnim part-

nerjem lahko ustvarja dobro ali slabo mnenje in s tem tudi vtis o Aero.

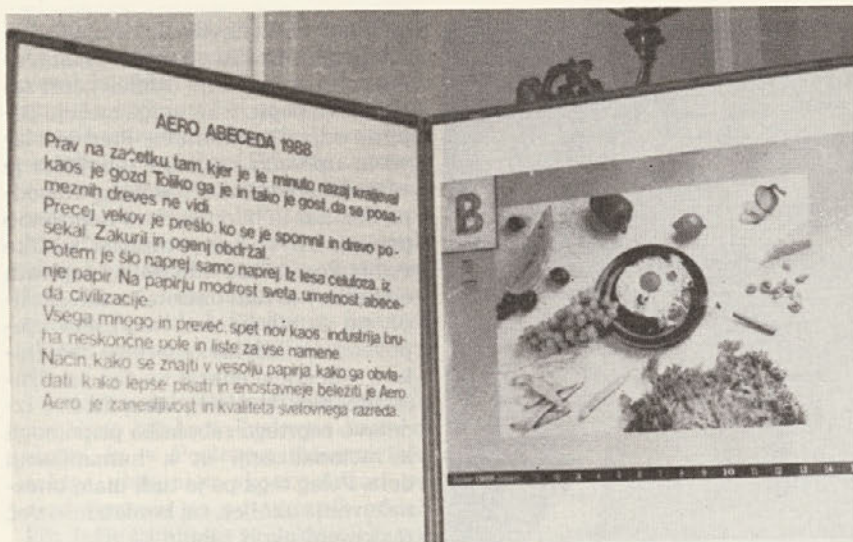
Naslednji zapis je nastal na osnovi vtisov, ki sem jih dobila kot udeleženec te predstavitve, ki se je prepustil predstavnikom Aera, da so ga vodili skozi celotno predstavljanje.

Že sama podoba Narodnega doma je bila v znamenju Aera, pred stavbo so bile namreč izobešene zastave naše delovne organizacije, tako da se povabljenim na predstavljanje oblikovanja obrazcev tozda Grafika ni bilo težko usmeriti. Na hodniku pred dvorano je vsak obiskovalec dobil rdečo priponko Aera, ki je bila dodatno zagotovilo, da se vabljeni nahajajo na pravem mestu. V avli pred glavno dvorano Narodnega doma so bili razstavljeni panoji z obrzci v vseh glavnih variantah, poleg tega pa je bil razstavljen tudi Aerov koledar, ki je tako kot vsako leto, del Aerove celostne podobe. V dvorani Narodnega doma so bili na mizah propagandni materiali Aero obrazcev, Aero mapa z zebra blokom, z »Aerovo osebno izkaznico«, s kemičnim svinčnikom in Aero vrečka.

Približno 40 prisotnim poslovnim partnerjem so predstavniki tozda Gra-

fike in Trženja predvajali film o Aero, o izdelkih Grafike in nekaj novih televizijskih ekonomsko propagandnih spotov. Prisotne je pozdravil Marjan Poznič in prepustil uvodno besedo direktorju tozda Trženje Haroldu Karnerju, ki je dejal, da želi Aero in s tem tudi tozda Grafika zadovoljiti potrošnike in s tem tudi nekaj zaslužiti. Dejal je, da želja po izvozu sili Aero v ažurnost na domačem trgu in da je kvaliteta na domačem in tujem trgu enaka. Aero se na domačem trgu čuti potreben, ampak ne zato, ker je naša družba birokratska, temveč zato, da olajša in racionalizira poslovanje (reklamni slogan: AERO OBRAZEC JE TISTA MALENKOST, KI JE PRVI DOKAZ VAŠEGA RACIONALNEGA RACIONALNIŠKO VODENEGA POSLOVANJA in AEROV SERVIS ZA VSE, KI HOČEJO Z MALO PISANJA VSE POVEDATI...). Strošek poslovanja je velik, je rekel Harold Karner, a to poskušamo in želimo opravičiti s kvaliteto. Sivino poslovanja želimo popestriti in popraviti, zato tudi vpeljujemo barve v obrazce.

Barvni obrzci naj bi postali tudi eden izmed znakov in identifikacij delovne organizacije ter bi postali del »imagea« firme.

Če je na tržišču povpraševanje po pisarniški opremi in obrazcih, bomo to poskušali proizvajati, je menil Harold Karner. Vlagali bomo tja, kjer smo najmočnejši (obrazci, etikete, birooprema...). Zaradi konkurence, ki jo pričakujemo, se splošno investirati v proizvodnjo oblikovanih obrazcev, ker se s proizvodi Grafike olajša in modernizira pisarniško delo, je zaključil direktor tozda Trženje.

Peter Aužner iz tozda Grafika pa je predstavil vse različice in oblike obrazcev, ki jih Aero oziroma tozda Grafika lahko ponudi svojim poslovnim partnerjem. Neskončni obrazci se uporabljajo za računalniško obdelavo, Aero pa jih lahko po želji poslovnih partnerjev potiska in oblikuje (data mailer kuverte in vrečke, neskončni obrazci s samolepilnimi etiketami, neskončni obrazci kot prospekti in propagandne tiskovine...). Poslovnim partnerjem je Peter Aužner predstavil tudi tabelirni papir in tabelirne etikete, posebne vrste obrazcev za računalniško, ročno ter mehanografsko obdelavo (obrazci za optično čitanje, obrazci kot vozovnice in obračunski listi, obrazci kot vrednostne tiskovine) in obrazce za ročno in mehanografsko obdelavo (razne vstopnice, dobavnice, nalogi in podobno).

In kaj je zanimalo prisotne? Zanimalo jih je, v kakšnih formatih delajo bianco nalepke, kakšna je možnost naročanja nalepk, ki niso serijske, če imajo za te nalepke v Aero kakšen prospekt, če ob idejah poslovnih partnerjev ponujajo tudi svoj inženiring za nalepke in obrazce, če je število kopij v obrazcih omejeno, kakšne so cene novih izdelkov in kako dolgi so dobavni roki? Opisala bom samo odgovora na zadnji vprašani. Poslovnim partnerjem bo Aero tako oblikovane obrazce ponudil po isti ceni kot doslej, tako da razlike v ceni praktično ne bo

in to bo ena izmed prednosti pred konkurenco. Dobavni roki bodo nekoliko daljši, vendar pa se bo Aero potrudil, da bo za večino proizvodnega programa tak kot drugje. Vztrajali bomo na kvaliteti, uporabi dobrih papirjev in tako bomo ponudili trgu tisto, kar trg potrebuje, so poslovnim partnerjem zagotovili predstavniki tozdv Trženje in Grafika.

In kakšen vtis je na poslovne partnerje naredila ta predstavitev oblikovanja obrazcev? Nekatere med njimi sem povprašala, kaj menijo o takšnem predstavljanju proizvodov in uslug. Povedali so mi naslednje:

Predstavniki Mariborske tekstilne tovarne (MTT) so povedali, da je to dober način predstavljanja novosti v poslovanju in da je bil s strani Aero namen dosežen. Novosti v poslovanju – racionalizacija in barve – so za druge delovne organizacije zelo zanimive, saj nova obdelava podatkov na obrazcih daje nove možnosti in vnaša svežino barv v dokumente.

Menili so tudi, da z njihove strani ni ovir za sodelovanje in da so zanje takšne informacije zelo dobrodošle. Takšno predstavljanje je vedno učinkovito in potrebno, čeprav veliko stane.

Iz Skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (SPIZ) so menili, da bi bilo na predstavitvi več ljudi, če bi jo organizirali v Ljubljani. Dobili so nekaj idej, kako olajšati delo upravam, poštam, bankam in nenazadnje vsem nam, kot uporabnikom.

Tovariš Valter Hajdenkumer iz Mladinske knjige mi je povedal, da bi morali takšne predstavitve organizirati ne samo za končne potrošnike, temveč tudi za potnike in zastopnike. Te informacije o novostih v proizvodnji so izredno dobrodošle, saj o novih proizvodih in dosežkih ni informacij nikoli dovolj. Menil je tudi, da bi mo-

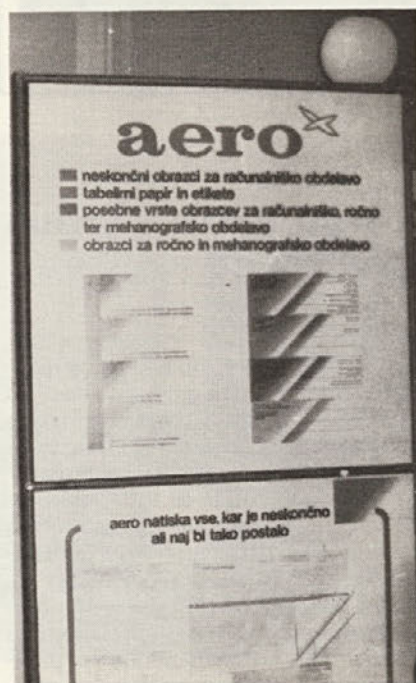
ralo biti takšno obveščanje sprotno, saj je za nekatere že vpeljane in utecne proizvode izvedel šele na predstavitvi.

S samo predstavitvijo je bil tovariš Hajdenkumer zelo zadovoljen, in povedal je še, da mnogi razpolagajo le z informacijami zastopnikov. Takšna oblika pa ponuja mnogo izčrpnije informacije.

Predstavniki Save iz Kranja so menili, da je za današnje čase ta predstavitev nenavaden način ekonomske propagande in zanimiv način komuniciranja, ki bo verjetno vplival na razširitev poslovnega sodelovanja. Z Aero sodelujejo že dlje časa in zaradi zagotovljene redne dobave in kakovosti ostajajo poslovni partnerji tudi v prihodnje. Menili so tudi, da je takšna predstavitev zelo pametna poslovna poteza in da je, po njihovem mnenju, Aero našel pravi trenutek, da se je pojavil na tržišču s svojimi novimi proizvodi.

Iz Železarne Jesenice so takšno predstavljanje novih proizvodov zelo pohvalili. Povedali so, da takšne predstavitve pogrešajo in bi jih lahko bilo več, saj tako dobivajo mnoge ideje, ki so jim v pomoč pri tem, katere proizvode naj uporabljajo. Menili so tudi, da potniki in zastopniki ne morejo tako celostno prikazati vseh proizvodov, saj mnogi potrebujejo več strokovnih informacij, takšna predstavitev pa se skuša približati kupcu tudi po strokovni plati.

Predstavniki jeseniške Železarne so še povedali, da poslovni partnerji potrebujejo take predstavitve, želijo si, da bi jih bilo več in da bi lahko bile tudi skromnejše.

NAMESTO ZAKLJUČKA:

Med propagandnim materialom, ki je bil na mizah in namenjen vsakemu povablencu, je bil tudi list, na katerem so bili zapisani štirje razlogi, zaradi katerih sta Aero in tozd Grafika pomembni poslovni partner.

Naj jih naštejemo: dolgoletne izkušnje grafičnih strokovnjakov, najsoodnejša tehnološka opremljenost, lastna surovinska osnova in dosledno uresničevanje dogovorov. To so zelo pomembni razlogi, ki so osnova zupanja v delo in poslovanje delovne organizacije. Tem štirim razlogom je potrebno dodati še petega – najsoodnejši tržni pristop poslovanja in razvijanja novih obrazcev in proizvodov ter ga uresničiti tudi v praksi, saj bi bili Aerovi obrazci oblikovani na nov način, zelo dobra in poceni reklama.

V letu 1987 je tozd Trženje skupaj s tozdom Grafika pripravil štiri takšne predstavitve.

Dve od teh sta bili v času sejmov in sicer v Zagrebu, v času sejma Interburo in v Beogradu v času sejma Učil in grafične tehnologije. Naslednja predstavitev je bila v Dubrovniku, s katero so pokrili področje Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter Črne Gore. Četrta, zadnja predstavitev je bila v Celju. Za letošnje leto tozd Trženje skupaj s tozdom Grafika načrtuje predstavitve za etikete in obrazce. Pred tremi leti so imeli zelo uspešne in obiskovane predstavitve pisalnih trakov Kemije Celje in načrtujejo jih tudi letos.

In še cenal V povprečju takšna reklamna predstavitev (reklamni material, najemnina dvorane...) stane 200 starih milijonov.

V Prodaji tozda Grafike pa so mi zagotovili, da imajo več naročil iz Srbije, Bosne in Hercegovine in Vojvodine.

Povečano število naročil je prav gotovo posledica predstavitev v letu 1987, saj se na tak način izčrpnije in kvalitetneje seznanja kupec.

Jasna Rode

Spremembe samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva

V času po sprejemu zakona o zdravstvenem varstvu leta 1974 je bilo v okviru zdravstvenih skupnosti sprejeto že več sporazumov, ki so urejali posamične pravice in obveznosti uporabnikov zdravstvenega varstva.

Zadnji dokumenti, ki urejajo to področje so bili sprejeti leta 1983 v občinskih zdravstvenih skupnostih, kar tudi pove, da so to bili občinski samoupravni sporazumi. Zato so bile v pravicah uporabnikov po občinah določene razlike. Izkušnje iz zadnjih let o uresničevanju zdravstvenega varstva iz leta 1983 in nekatere spremembe v našem gospodarskem razvoju so pogojevale tudi nekatere spremembe v pravicah delavcev do zdravstvenega varstva. Zato je po enoletni razpravi tudi sprejet nov samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva, ki je začel veljati s 1. januarjem 1988. Prva novost, ki jo v tem sporazumu zasledimo, je v tem, da bomo v bodoče izvajali individualne pravice občanov enotno na območju celotne republike. Nov sporazum je

bil namreč sprejet v okviru zdravstvene skupnosti Slovenije kot enoten in usklajen dokument, ki ga bomo tudi enotno uporabljali v vseh zdravstvenih skupnostih.

V 5. členu novega samoupravnega sporazuma so na novo opredeljeni občani, ki lahko pridobijo status družinskega člana. Po novem imajo status družinskega člana delavca le njegov zakonec, otroci in posvojenci, če jih ta preživlja. Ta status pridobijo ne glede na to, če živijo z njim v istem gospodinjstvu ali bivajo skupaj v istem kraju. Status družinskega člana lahko te osebe uveljavljajo, če nimajo pravice do zdravstvenega varstva po drugih predpisih.

Še največ sprememb in novosti je nov sporazum prinesel na področju socialne varnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom.

Za nadomestilo osebnih dohodkov je bilo že dalj časa znano, da dosedanja ureditev ne ustreza več. Predvsem je bila neustrezna osnova za izračun nadomestila, saj jo je predstavljalo poprečje izplačanih osebnih dohodkov delavca v preteklem letu. Ob visoki stopnji inflacije, ki jo imajo pri nas, je ta osnova v tekočem letu realno predstavljala po ocenah 30 %–40 % nižjo vrednost kot osebni dohodek, ki bi ga delavec dobil, če bi delal. Zato je ta osnova opredeljena na novo.

Osnova za nadomestilo osebnega dohodka v času odsotnosti z dela zaradi bolezni je enaka znesku, ki bi ga delavec dosegel kot akontacijo osebnih dohodkov za živo delo za polni delovni

čas in pri tem dosegel tako stopnjo učinka, kakršna je zanj ugotovljena kot povprečna v preteklem koledarskem letu.

Omeniti je potrebno še nekatere druge opredelitve, ki niso nove, a jih v praksi niso vedno in povsod izvajali ali tudi nepravilno razumeli.

Odsotnost z dela zaradi bolezni ali nege družinskega člana se nanaša vedno le na delovne in na koledarske dneve.

Zato se nadomestilo vedno izračunava za dneve oziroma ure, ki bi jih delavec glede na razpored delovnega časa v TOZD moral delati. Tako delavec v nobenem primeru ne more imeti višje nadomestilo kot bi znašal njegov osebni dohodek, če bi v tem času delal.

S sklenitvijo novega samoupravnega sporazuma so se nekoliko spremenile pravice do odsotnosti z dela zaradi nege obolelega družinskega člana. Ta pravica je časovno podaljšana na največ 30 dni, vendar so pogoji za uveljavitev te pravice močno zaostreni. Daljša odsotnost z dela zaradi nege ožjega družinskega člana (zakonec, otroci), kot je bila možna doslej, je po sporazumu možna le, če te nege ne more zagotoviti nekdo drug (nezaposleni zakonec, drugi družinski člani itd.). Nadomestilo za čas odsotnosti zaradi nege pa se od 1. januarja 1988 izračunava tako, da se osnova, ki jo opredeljuje ta samoupravni sporazum, v letu 1988 zniža za 10 %.

Tudi nov samoupravni sporazum vsebuje opredelitve o doplačilu uporabnikov k stroškom za opravljene zdravstvene storitve (participaciji). Ta so predvidena pri istih storitvah in dejavnostih kot doslej, le da so nekateri zneski neznatno povečani. Pomembnejša od tega pa je opredelitev sprotne valorizacije participacije med letom. Ta valorizacija se bo med letom opravila trikrat v skladu z rastjo osebnih dohodkov v združenem delu v SRS.

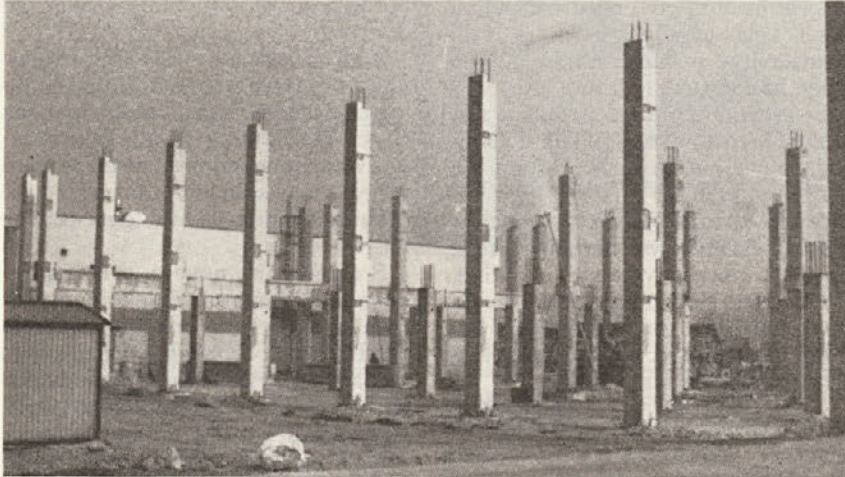
Kljub svoji nepriljubljenosti imajo doplačila pomembno vzgojno usmerjevalno funkcijo, a v določeni meri vendar tudi ekonomski značaj, saj poleg zbranih sredstev prispevajo k varčnejšemu obnašanju zdravnikov in pacientov.

To so bistvene novosti, ki jih prinaša nov samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva. Številne pravice iz zdravstvenega varstva se uresničujejo tudi v organizaciji združenega dela in so povezane s pravicami iz delovnega razmerja. Nekatere pravice na podlagi sporazuma se bodo v organizaciji združenega dela uresničevale neposredno, druge pa preko samoupravnih splošnih aktov.

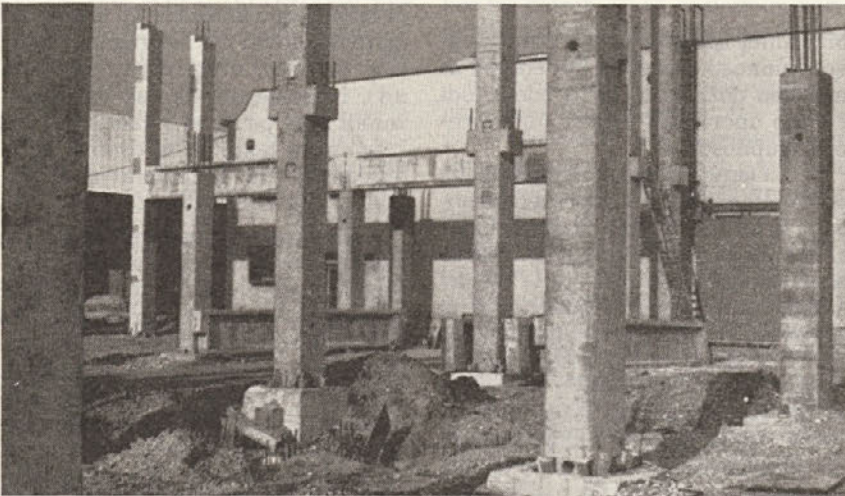
Romana Ilovar

SKLADIŠČE SUROVIN IN GOTOVIH IZDELKOV ZA OBRAT AC ŠE V SLIKI IN Z NEKAJ BESEDAMI

V prejšnji številki Našega Aera (9/1987) smo pisali o gradnji skladišča surovin in gotovih izdelkov za obrat AC in sedaj vam to gradnjo predstavljamo še s fotografijami. 11. januarja 1988 so na gradbišču pričeli z montažo konstrukcije in v treh so (na gradbišču sem bila 13. januarja) delavci Gradbeno industrijskega podjetja GRADISA, tozda Gradbene enote Celje montirali vseh 45 nosilnih stebrov in pričeli z montažo primarnih nosilcev na nosilne stebre. Morda še ta zanimivost, da so večji nosilni stebri težki skoraj 10 ton, manjši pa skoraj 4.

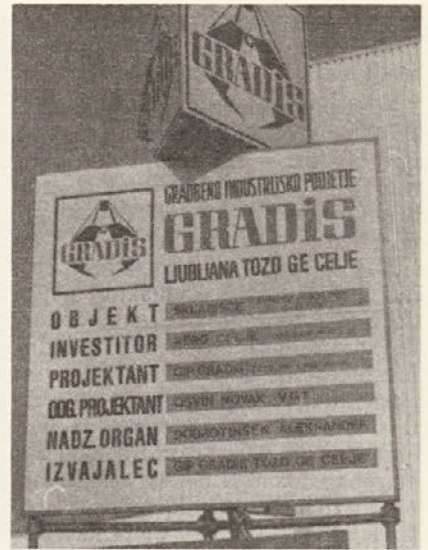
To so primarni nosilni stebri, ki so jih delavci Gradisa postavili v treh dneh

Montažna konstrukcija skladišča surovin in gotovih izdelkov za obrat AC od blizu

Delo je težko, čeprav je mehanizirano

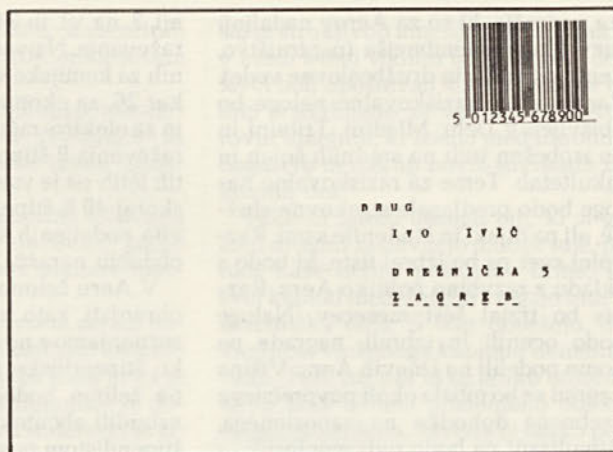
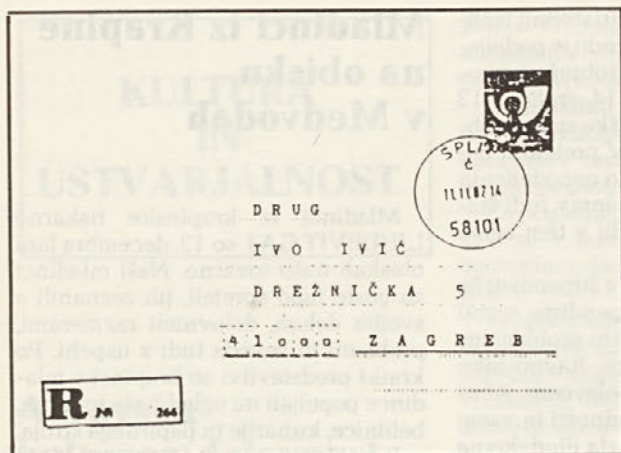
Osebna izkaznica našega gradbišča

Uporaba paličaste kode na pošti

Že v članku v 8. številki Našega Aera (1987) smo napovedali, da je uvajanje množic različnih vrst paličastih kod stvar, ki zahteva znaten izkoristek inovativnosti in poslovnosti, tako proizvajalca kot uporabnika letih. Tudi v Aeru bi morali temeljite razmišljati o možnostih tvornega vključevanja v različna uporabnostna področja tiskovin s to kodo.

Malce izzivalno zveni. Pa vendarle: Če želite poizkusiti, kako povezati znano z neznanim, je to tema za vas. Morda boste s svojim koristnim predlogom ali celo z novim izdelkom prispevali, da bo opisana ideja resnično zaživel. V najboljšem primeru, če tega ne dosežete, boste vsaj spoznali proces, ki lahko kljubuje ne le posamezniku, temveč tudi generacijam.

Pa preidimo k stvari. Tokrat smo za uporabnostno področje določili pošto. Kot vemo, se pošta ukvarja s posredovanjem obvestil s pomočjo pisem, dopisnic, telefona, telegrafa in še s čim. Dandanes si življenja pač ne moremo zamisliti brez pošte. S kolikšnimi koraki se je razvijala, najbolje vedo tisti, ki so neposredno povezani z njo. Med »organiziranimi postajališči konj«, pa do »uporabe sodobnih sredstev«, je obdobje 150 let, ki pa še vedno ni omogočilo ustrezne rezbremenitve delovnih naporov ljudi, ki delajo v njej. Da bi zamenjali klasično lepljenje znamk? S strojnimi frankiranjem poštnih pošiljk z žigom smo sicer odstrani-

li znamke, še vedno pa so ostali problemi napornega sortiranja, sprejema, odpreme, transporta, prispetja in dostave pošiljk. Kdaj se bomo osvobodili predsodkov in izdelali navodila ter standarde za enotno označevanje poštne pošiljke? Bi določene procese zmogli obvladati mehanoizirano? Sami?

Vse te misli viharijo možgane najbolj vztrajnim ljudem, ki pa morajo najprej izboriti še bitko z neinovacijskim sindromom: »Komu je to sploh potrebno?« Ni važno, kako boste to idejo sprejeli ali imenovali. Lahko jo razumete kot »razpis inovacije«, ali pa kot golo informacijo, ki je namenjena ustvarjalno mislečim ljudem.

Ne bomo se poglobljali v najtežja dela poštne prometa, lahko pa navedemo bistvene značilnosti, ki so pomembne za razrešitev le-teh:

- pojavljanje istih delovnih operacij za vsako pošto pošiljko posebej
- te delovne operacije se odvijajo zaporedno, vse to tvori sinhroniziran

proces dela v vseh fazah poštne prometa

- obstajajo predpisi in tudi standardi teh storitev
- delovno-intenzivno pošto dejavnost je moč približati s sodobnejšimi sredstvi v kapitalno-intenzivno dejavnost.

Vzemimo primer priporočene pošiljke:

1. *Poštna znamka* predstavlja vrednost plačane poštne.
2. *Dnevni žig poštne enote* nudi informacije kot so: dan, mesec in leto sprejema, čas sprejema, oznako delovnega mesta (mala črka).
3. *Poštna številka*, ki je tudi zajeta na žigu in naslovu, pa pomeni področje sprejemne pošte, ki mora poiskati tudi rajon dostave. To številko smo dojeli (sprejeli) šele pred šestnajstimi leti.
4. *Etiketa »R«* pomeni vrsto poštne storitve in številko pošiljke.
5. *Naslov prejemnika* vsebuje poleg ostalih podatkov tudi ulico, pošto številko PTT enote ipd.

V prvih štirih točkah so informacije določene, pod točko pet pa so informacije, ki niso predvidene vnaprej.

Če bi sprejeli takšen sistem, bo leta zahteval naslednje spremembe na poštah:

- spremembo fizičnega izgleda pošiljke
- spremembo v metodologiji dela, tudi tistih, ki se vključujejo v poštne promet
- spremembo v opremljenosti in organiziranosti poštne poslovanja.

Bomo uspeli pristaviti svoj lonček h kreativnosti? Koliko ustvarjalnosti bomo nacurljali vanj? Bi radi postali novi Lovrenc Košir, ki je leta 1840 odkril pošto znamko? Ni se zavedal, da bo ostal pionir na tem področju vse do današnjih dni. Tudi v dobrobit obogatelih filatelistov.

Pripravil:
Emil Pukmeister

Srečanje s štipendisti Aera

Kaj pomeni dijaku ali študentu štipendija vemo mnogi, tako nekdanji štipendisti - dijaki ali študentje, kot tudi starši šolajoče se mladine. Štipendija ne razbremeni le družinskega proračuna, temveč družini tudi prihrani mnogo skrbi, ki pogosto nastanejo po končanem šolanju, ko mnogi nadobudneži ostanejo brez dela, ali pa brez ustreznega dela. Nenazadnje pa si tudi delovne organizacije s štipendijami zagotovijo nove, izšolane delavce. Torej je korist štipendiranja obojestransko, vendar pa je podelitev

štipendije le del štipendijske politike. Ob tem pa se pojavlja še mnogo vprašanj, ki so vezana na proizvodno delo, počitniško prakso, nadaljevanje šolanja itd. In na vsa ta vprašanja smo poskušali s štipendisti Aera najti odgovore na dveh sestankih (18. decembra 1987 in 15. januarja 1988). Prvega sestanka se je udeležilo 29 štipendistov, drugega pa 23, kar je skupaj 52 od 73 štipendistov.

Štipendistom in hkrati bodočim delavcem Aera smo predstavili delovno organizacijo, aktualno delovno problematiko, organizacijsko strukturo, stanje v gospodarstvu po sprejetju interventnih zakonov in položaj Aera v jugoslovanski gospodarski situaciji. Aero z gospodarskega področja je predstavila Jelisaveta Podgornik, delo

Kadrovsko-spološnega sektorja pa Sonja Krašovec, ki je v svoji predstavitvi poudarila pomen kadrovske politike za delovno organizacijo in tudi pomen izobraževanja in štipendiranja. Omenila je tudi, da Kadrovsko-spološni sektor skrbi za rekreacijo, zdravje, letni oddih delavcev in tudi za stanovanjsko politiko ter politiko osebnih dohodkov. Štipendistom so predstavili proizvodnjo Aera in jim zavrteli tudi reklamni film o naši delovni organizaciji.

Novost na področju štipendiranja in vzpodbujanja dijakov in študentov za raziskovalno in ustvarjalno delo je prav gotovo tudi Pravilnik o nagradah Aera. Namen tega pravilnika je, da bi privabil in pritegnil mnoge nove kadre, strokovno usposobljene za vsa ti-

sta področja, ki so za Aerov nadaljnji razvoj najpomembnejša (papirništvo, kemija, grafika in družboslovne vede). Razpis za te raziskovalne naloge bo objavljen v Delu, Mladini, Tribuni in bo izobešen tudi na srednjih šolah in fakultetah. Teme za raziskovalne naloge bodo predlagale strokovne službe, ali pa dijaki in študentje sami. Razvojni svet pa bo izbral tiste, ki bodo s skladu z razvojno politiko Aera. Razpis bo trajal šest mesecev. Naloge bodo ocenili in izbrali, nagrade pa bomo podelili na Dnevih Aera. Višina nagrad se bo gibala okoli povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega, stimulirani pa bodo tudi mentorji.

V letošnjem šolskem letu je Aero podelil 73 štipendij in to 13 na IV. stopnji izobraževanja, 30 na V. stop-

nji, 7. na VI. in 24 na VII. stopnji izobraževanja. Največ štipendij je podeljenih za kemijske smeri izobraževanja – kar 26, za ekonomske 14, grafična 13 in za elektro-računalniške smeri izobraževanja 8 štipendij. V preteklih petih letih pa je vsako leto nepodeljenih skoraj 40 % štipendij, čeprav tudi število podeljenih štipendij v tem istem obdobju narašča.

V Aeru želimo stike s štipendisti še ohranjati, zato vse štipendiste sproti seznanjamo z novostmi in problematiko štipendijske politike. Ravno tako pa želimo bodočim delavcem Aera vzbuditi občutek pripadnosti in vsem štipendistom povedati, da jih delovna organizacija potrebuje.

Uredništvo

Mladinci iz Krapine na obisku v Medvodah

Mladinci iz krapinske tiskarne LJUDEVIT GAJ so 12. decembra lani obiskali našo tovarno. Naši mladinci so goste lepo sprejeli, jih seznanili s svojim delom, delovnimi razmerami, problemi in seveda tudi z uspehi. Po kratki predstavitvi so krapinske mladince popeljali na ogled naše tovarne, belilnice, kuharije in papirnega stroja.

Popoldne so se mladinci pomerili še v nogometu, vendar so naši nagometiški potegnili krajši konec, saj je bil rezultat 6 : 1 v korist gostov.

Domenili so se tudi, da se spomladi spet srečajo – tokrat v Krapini.

Cveta Robas

Učenci na obvezni praksi

Tudi letos je v naši tovarni na obveznem praktičnem dvotedenskem delu več učencev usmerjenega izobraževanja. Tokrat sem se pogovarjala z učenko II. letnika, smer upravni tehnik, VESNO ZUPANČIČ.

Zakaj si se odločila za to šolo?

»Ko sem se v osemletki odločala za poklic, sem se z lahkoto odločila za smer upravni tehnik, saj me delo v pisarni in pa strojepisje še posebno veselijo.«

Kje si opravljala proizvodno delo v I. letniku

»Lani sem bila na proizvodnem delu v Dekorativni tovarni v Ljubljani. Delala sem v proizvodnji, vendar ne pri stroju. S šošolko sva tehtali in prelagali blago slabše kakovosti, ki ni za prosto prodajo, lahko pa ga po znižani ceni kupijo delavci tovarne. Paketi s tem blagom so bili težki približno 4,5 kg in prelaganje paketov vsak dan po sedem ur niti ni bilo lahko.«

Kaj pa delo v naši tovarni?

»Kot sem omenila, mi je delo v pisarni všeč. Delam v kadrovskem sektorju, delo je sicer natančno, vendar dovolj razgibano. Poleg tipkanja, vpisovanja bolniških izostankov in dopustov izpolnjujem tudi potrdila za socialno zavarovanje za delavce iz drugih republik.«

Počitnice so pred vrati, kaj boš delala?

»Mislim predvsem na smučanje, če bo kaj snega. Ker pa rada berem, se bom v teh prostih dneh posvetila tudi branju.«

Cveta Robas

Mladinci iz Krapine na obisku v Medvodah

Kdo skrbi za čistočo dvorišča na Ipavčevi?

Ste že kdaj odvrgli na dvorišču obrata na Ipavčevi ulici cigaretni ogorek, ovojne papirčke bonbonov in podobne smeti? Seveda ste, prav gotovo in morda ste takrat pomislili na to, da bo vse to že Miloš pometel in počistil!

Res je, da Miloš Vrenko skrbi za čistočo dvorišča, vendar ne more nekdo čistiti in pometati za nami, če nimamo osnovne kulture do okolja in obzirnosti do dela drugih!

Miloš Vrenko je član našega kolektiva že petnajst let. Vestno opravlja delo pomožnega delavca in skrbi za red in čistočo dvorišča tozda Kemija Celje na Ipavčevi ulici. Sodelavci ga cenijo, saj vedo, da jim je Miloš vedno v oporo in da se na njega lahko vedno zanesejo.

Miloš je tudi velik ljubitelj športa, saj vedno spremlja vse tekme rokoMETAŠEV Aera. Kot velik ljubitelj rekreacijskega kolesarjenja, pa je tudi član kolesarske sekcije Aera.

Peter Svet

KULTURA IN USTVARJALNOST

Aerovska kulturna dejavnost

December in januar sta meseca, ki sta ponavadi med drugim namenjena tudi pripravi raznih poročil in programov dela. Zato pregledujemo tudi delo komisije za kulturno dejavnost. Komisija za kulturno dejavnost deluje osemnajsto leto pri Konferenci izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata. Zadnjih osem let poteka delo komisije po več ali manj stereotipnem programu, ki ga, zaradi pomanjkanja kadrov in sredstev ni mogoče širiti, čeprav je med delavci več predlogov in pobud za razširitev dejavnosti komisije.

V preteklem letu je delo tako imenovanih aktivnih dejavnosti potekalo normalno. Mešani pevski zbor Aero se je redno sestajal na pevskih vajah in naštudiral program za koncert, ki je bil v decembru. Sicer so pevci sodelovali pri izvedbi različnih proslav v naši delovni organizaciji, občini Celje ter na taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Pri svojem delu se pevci srečujemo z najrazličnejšimi težavami, ki jih skupaj s pevovodjem Emilom Lenarčičem uspešno premagujejo, vendar je nenehno prisoten problem premajhnega števila pevcev za posamezne glasovne skupine. Upajo, a bodo uspeli pridobiti nekaj novih – mlajših pevcev.

Recitacijska skupina se sestaja po potrebi pred proslavami, ki jih organiziramo v Aeru ali v okviru Zveze kulturnih organizacij Celje. V skupini likovnih amaterjev je osemnajst članov. Od tega je devet aktivnih. Razstavljajo samostojno in v skupinah, enkrat letno pa organiziramo pregledno razstavo njihovega dela. V preteklosti smo skrbeli tudi za razne oblike izobraževanja v okviru Zveze likovnih skupin Slovenije, v preteklem letu pa interesa za to aktivnost ni bilo, ker ni bilo novih programov izobraževanja.

Člani komisije smo tako kot vsa leta poskrbeli za prodajo gledaliških abon-

majev v Celju in Žalcu, koncertnih abonmajev v Celju in Cankarjevem domu v Ljubljani.

Organizirali smo tudi obisk nekaterih zabavnoglasbenih prireditev in koncertov resne glasbe izven abonmajskega programa.

Če pogledamo s kakšnimi težavami smo se v tem času srečevali, lahko ugotovimo, da je njihov seznam obsežen.

Težave imamo predvsem zaradi nenehne časovne stiske saj člani komisije poleg svojega rednega dela, ki ga je vedno več, vse težje sprejemajo še dodatne obveznosti. Med sodelavci je sicer veliko pobud za obiske razstav, koncertov, opere in gledaliških predstav, vendar vsem tem željam ni mogoče ustreči, saj bi za izvedbo takšnega programa potrebovali bistveno več denarja.

Predvsem pa bi morali realizirati tisto točko srednjeročnega programa, v kateri je dogovorjeno, da bomo za področje kulturne dejavnosti zaposlili profesionalnega delavca (organizatorja kulture). Potem bi lahko realizirali tudi idejo o potujoči knjižnici, mesečnih kulturnih izletih, opernem abonmaju, oživitvi dela skupine literatov in še bi lahko naštevali.

Več bi lahko storili tudi za kulturnejše in humanejše delovne prostore,

saj bi strokovno mnenje profesionalca v zvezi s tem vodilni in vodstveni delavci bolj upoštevali kot naše. Bolje bi bilo poskrbljeno za vzdrževanje Aerovih umetnin, ki sodijo med narodno bogastvo in nakup novih tovrstnih likovnih del.

Tako bi lahko dosegli cilj, ki si ga med drugim zastavljajo mnoge tuje, pa tudi naše dobro poslujoče firme, ki svoj kapital med drugim vlagajo tudi v umetniška dela. S tem dosežejo, da vrednost vloženega kapitala nenehno raste. Tudi pri nas bi se lahko odločili za to brez dvoma pomembno obliko vlaganja kapitala. Seveda bi lahko pobrskali po arhivu in ponovno pregledali pred leti oblikovan predlog, da bi v Aeru ustanovili likovno galerijo (na Trgu V. kongresa je dovolj prostorov, ki bi bili primerni za to).

Vsi skupaj pa bi lahko storili več pri uveljavljanju kulture dialoga oz. v delovni in samoupravni sredini. Naučiti bi se morali bolj spoštljivega odnosa do sodelavčeve misli, včasih tudi ideje za izboljšavo delovnih ali samoupravnih procesov.

Skratka, odprtih možnosti za živahnnejše delo na kulturnem področju je veliko, z ustreznimi kadri in veliko dobre volje pa jih lahko realiziramo.

Dora Rovere

Koncert našega pevskega zbor

December je mesec, v katerem se običajno prepleta mnogo dogodkov in med njimi je tudi vrsta športnih in kulturnih. In k slednjim sodi tudi koncert Mešanega pevskega zbor Aero in Moškega pevskega zbor Ivan Cankar iz Celja.

Organizacija koncerta zahteva veliko prizadevnega dela, pa ne samo na pevskih vajah, ampak tudi pri organizaciji koncerta.

Splošna ocena poslušalcev je bila, da prizadevno delo ni bilo zaman in da so pevci Mešanega pevskega zbor Aero s svojim koncertom dokazali, da se iz leta v leto bolj izpopolnjujejo in da je kakovost njihovega petja vedno boljša. Moški pevski zbor Ivan Cankar sodi med zборе z dolgoletno tradicijo. Poslušalci ga poznajo tudi po dobrem petju.

Mešani pevski zbor Aero vodi zborovodja Emil Lenarčič, Moški pevski zbor Ivan Cankar pa profesor Marjan Lebič.

V prvem delu koncerta je nastopil Moški zbor Ivan Cankar in zapel na-

slednje pesmi: Jacopa Lascanija – Cantante domino, Stevana Mokranjca – Tebe pojem, Petra Jereba – Pesem, Danila Bučarja – Kresovanka, Leopolda Belarja – Pesem za moje rojake, Matije Tomca – Teče mi vodica, Radovana Gobca – Sa kraj Bosne, Franceta Marolta – Pisemce in Luke Kramalca – N'coj je lep večer ter Dečva v Roženku.

V drugem delu koncerta pa se je predstavil Mešani pevski zbor Aero s svojim programom. Poslušali smo pesmi: Stanka Premrla – Zdravica, Slavka Mihelčiča – Zvira voda, Karola Pahorja – Pa se sliš, Narodno – Rasti rožmarin, Frana Venturinija – Nocoj pa, oh nocoj, Pavla Kernjaka – Rož, Podjuna, Zila, Luke Kramolca – Mje pa krajčič poslava, Franca Treilerja – Nmou čriez jizaro in Zorka Prelovca – Ženka mi v goste gre.

Obiskovalci koncerta so navdušeno sprejeli nastop obeh zborov, to pa so potrdili tudi z dolgotrajnimi aplavzi.

Pevcem in zborovodjema je bila to gotovo veliko priznanje in nagrada za ves trud, ki so ga vložili v resno delo na rednih tedenskih pevskih vajah.

Dora Rovere

PISALI SO O NAS

DELO 25. decembra 1987

Z novo opremo lahko v Aeru popestrijo sivino obrazcev

Organizirali inženiring za oblikovanje obrazcev, ki jih tiskajo tudi v barvah – Vztrajali bodo, dokler bo šlo

CELJE, 24. decembra – »Aero skuša olajšati delo potrošnikom in pri tem zaslužiti kakšen dinar, kajti pravi proizvod je le tisti, ki ustvarja ustrezen dohodek,« je med drugim dejal direktor tozda Trženje Harold Karner na večrajšnji predstavitvi proizvodnega programa tega 2600 članskega celjskega kolektiva.

Njihove poslovne partnerje so zanimale predvsem novosti v proizvodnem programu, ki jih je omogočila letošnja posodobitev tehnologije. Gre predvsem za uvedbo barvnega tiska, ki naj bi odpravil sivino poslovanja, pri čemer lahko v Aeru nudijo tudi celoten inženiring kreiranja brazcev. Cene barvnega tiska ob tem niso bistveno višje, s čimer želijo v Aeru zagotoviti večjo konkurenčnost proizvodnje.

Čeprav bodo v Aeru letos ustvarili približno 3-odstotno akumulacijo, z doseženimi poslovnimi rezultati niso zadovoljni. Zaradi zveznih interventnih ukrepov bosta namreč zadnje četrletje zaključila z izgubo papirnica Medvode in Kemija Šempeter. Izguba bo v kemiji Šempeter tako velika, da je ne bodo mogli pokriti z ustvarjenim dohodkom iz prejšnjih obračunskih obdobj.

Interventni ukrepi so prizadeli Aero tudi kot enega izmed dvajsetih največjih slovenskih izvoznikov. Letos bodo sicer izvozili za približno 15 milijonov dolarjev blaga, od tega za več kot 13 milijonov dolarjev na konvertibilno tržišče, uvozili pa so za nekaj več kot 9 milijonov dolarjev opreme in repromateriala, kar jim ne omogoča hitrejšega uvajanja nove tehnologije.

Čeprav ostanek dohodka Aeru ne zagotavlja normalne reprodukcije, za zdaj ne bodo menjali poslovne filozofije. »Vztrajali bomo, dokler bo šlo,« je zaključil svojo misel Harold Karner. Da mislijo resno, dokazuje tudi večrajšnja predstavitev njihovega proizvodnega programa. Z njo so skušali tudi dokazati, da ne delajo razlik med domačim in tujim kupcem in da si prizadevajo za kakovost vseh svojih proizvodov.

VILI EINSPIELER

Kanček zgodovine

Zanimivo je pregledovati dokumente časa in iz njih zbirati kamenčke mozaika, ki tvorijo podobo določene preteklosti. Marsikdo bo ob tem zamahnil z roko in dejal: »Ah, ti zapršenji papirji!« Pa temu ni tako.

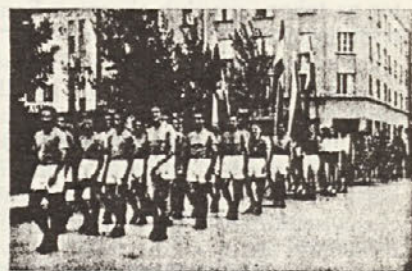
V našem arhivu smo pred časom iskali in zbirali razne podatke o delu in razvoju naše delovne organizacije v preteklih obdobjih in mimogrede zasledili zapis o dogodku, ki se ga bodo spomnili starejši sodelavci iz tozda Grafike.

Tiskarski teden celjskih grafičarjev pred tridesetimi leti

Obdobje obnove v vojni porušene domovine. Obdobje odstranjevanja ruševin, graditve najnujnejših komunikacij, izgradnje industrije. Obdobje oblikovanja novih socialističnih odnosov. Celjski grafičarji pred tridesetimi leti, v oktobru 1947. Tiskarski teden.

Pred vzhodom v malo vogelno dvorano Narodnega doma so se zbrali predstavniki grafičarjev vseh slovenskih tiskarn k otvoritvi tiskarske razstave. Prikazano je bilo delovanje tis-

Velika dvorana kina Union je bila do zadnjega kotička zasedena. Celjski grafičarji smo se predstavili Celjanom s pestro sestavljenim kulturnim sporedom, katerega jedro je bil igrokaz Zgodovine tiskarstva. V posameznih prizorih so se na odru zvrstili kratki povzetki raznih zgodovinskih obdobji; od praloveka, ki se trudi, kako bi z zlaganjem kamenja posredoval svoje izročilo bodočim rodom, preko klesanja v kamen in vrezovanje v baker in bron, skozi mračni srednji vek, ko so neutrudni menihi desetletja pisali knjige na roko, vse tja do očeta tiskarstva – Gutenberga. In potem tiskana beseda skozi vsa burna obdobja zgodovine vse do tistih dni, ko je zora svobode zasijala zatiranim narodom. Sledile so recitacije, pri-

Ob zvokih koračnice smo odkorakali na Glazijo...

Vhod na razstavo je bil tiste dni naše priljubljeno zbirališče

karstva v Celju v predvojni dobi, v dobi narodno-osvobodilne borbe in v obdobju na začetku poti povojne izgradnje. Prikazano je bilo delo v tiskarni, posredovano po tehnološkem zaporedju – od rokopa do izdelka – knjige ali tiskovine. Celjski so pokazali mnogo zanimanja za naše delo in pazljivo so poslušali posredovana jim tolmačenja.

Tudi mlade grafičarke so se poiskusile v lahki atletiki...

zori iz delovnih akcij, rekreacije, športa in baleta, za zaključek te akademije pa je dvajsnajstčlanski moški pevski zbor

celjskih grafičarjev zapel nakaj pesmi. Po akademiji se je razvil družabni večer, ki je v tem pr-

vem množičnem srečanju slovenskih grafičarjev po vojni potekal v veselju in tovarškim vzdušju. Toliko smo si imeli med seboj povedati, saj je vojna vsakemu zapustila pre mnogo vtisov, ki jih ni mogoče pozabiti...

Naslednji dan je krenila po celjskih ulicah pisana povorka. Spredaj zastavonoše, četvorica pa je nosila simbol grafičarjev velikega tiskarskega leva. Godbi na pihala je sledila moška in ženska vrsta grafičarjev v športnih dresih, za njimi pa je grafičarji v svojih delovnih oblekah. Glazija je bila prizorišče skupnega teledavnega nastopa – prostih vaj, za tem pa so se vrstila tekmovanja v lahkoatletskih disciplinah od pohnega popoldneva. Zvečer na železniški postaji še kratko slovo in obljuba, da se bomo še velikokrat srečali.

Stane Lovrenčič

ŠPORT IN REKREACIJA

Naši športniki so bili v letu 1987 uspešni

V preteklem letu so se delavci naše DO lahko vključevali v številne športno-rekreacijske aktivnosti, ki jih je organizirala Komisija za šport in rekreacijo pri Konferenci osnovnih organizacij Zveze sindikatov DO Aero pod vodstvom Rada Faktorja. Sodelovali in tekmovali pa smo tudi v sindikalnih športnih igrah in na občinskih prvenstvih, ki jih je organizirala Zveza telesnokulturnih organizacij Celje. Posredujemo vam pregled aktivnosti in dosežke posameznih sekcij.

PLANINSKO DRUŠTVO

Med zelo aktivnimi so bili člani planinskega društva, ki so pod vodstvom predsednika Franca Perca in sodelavcev, opravili številne pohode in izlete na Kofce, Limbarsko goro, Stol, Snežnik, Porezen, Veliko Kozje, Ratitovec, Dobrčo, Mrzlico, Obir, Kornate, Janče, Petrovce, izlet v neznano, peko kostanja in nekaj visokogorskih vzponov.

SMUČANJE

Rekreacijsko smučanje na Rogli za delavce in njihove družinske člane je bilo organizirano v času šolskih počitnic. V februarju smo izvedli začetni in nadaljevalni tečaj smučanja na Rogli, pa tudi prvenstvo Aera v veleslalomu, ki se ga je udeležilo 65 delavcev.

Smučarska ekipa se je pod vodstvom Janeza Vučerja udeležila dvoboja VEČER – AERO v spomin na Cirila Debeljaka-Cica, četverboja NIVO – LIBELA – TOPER – AERO na plazu v Logarki dolini, zimskega srečanja grafičnih delavcev Slovenije na Arehu ter izvedla tradicionalni smučarski troboj GAW – MFA – AERO. Na sindikalnem prvenstvu v veleslalomu so starejši člani zasedli drugo mesto, med posamezniki je Marjan Nunčič osvojil 1. mesto, med člani pa Igor Nunčič 2. mesto.

KEGLJANJE

Člani kegljaške sekcije so poleg rednega rekreacijskega kegljanja na kegljišču ZŠRC Golovec izvedli še naslednja tekmovanja: spomladanski in jesenski del prvenstva za posameznike in prvenstvo v borbenih igrah za ekipe, novoletni turnir v borbenih igrah ter dvoboj s Tovarno akumulatorjev Vesna iz Maribora.

V sindikalnih igrah so naši kegljači v borbenih igrah osvojili drugo mesto, med posamezniki pa sta bili uspešni: Marija Salamon z osvojitvijo 2. mesta in Magda Urh s 3. mestom.

ODBOJKA

Za člane odbojarske sekcije so skrbeli Jože Srebotnjak, Janja Završnik in Darinka Privšek. Odbojkarji so se udeležili turnirja v Zrečah in redno igrali v sindikalni ligi, kjer so zasedli 3. mesto. Prva ženska ekipa je zasedla 1. mesto v drugi ligi, ženska ekipa Kemije Celje pa je igrala v peti ligi in osvojila 4. mesto.

VELIKI NOGOMET

Med najaktivnejšimi v preteklem letu so bili člani velikega nogometa, ki so pod vodstvom Rudija Škedlja organizirali in uspešno izvedli občinsko prvenstvo v velikem nogometu ter osvojili 3. mesto. Organizirali so tudi prijateljsko srečanje z madžarsko ekipo iz Sümega v Celju in tudi vrnili obisk na Madžarskem. Odigrali so 20 prijateljskih srečanj z enajstericami celjskih DO in moštvi iz Colorja Medvođe, Šmartnega, Kozjega in Landis Gyra iz Gradca.

Nogometasi – veterani so tekmovali v sindikalni ligi malega nogometa in osvojili 2. mesto.

MALI NOGOMET

Našo DO v tej športni panogi redno zastopata dve nogometni ekipi. Prva ekipa – pod vodstvom Slavka Ošljaka – je med najboljšimi nogometasi v celjski občini, druga pa tekmuje pod imenom AERO-AC. Drugo ekipo vodi Stane Knific.

Obe ekipi sta tekmovali v občinski ligi in zasedli 8. mesto v prvi ligi in 7. mesto v tretji ligi. V preteklem letu sta odigrali 30 prijateljskih tekem in nastopili na več turnirjih.

ROKOMET

Člani rokometne sekcije tekmujejo pod vodstvom Rudija Stoparja. Poudariti moramo, da je bila lani ekipa močno pomlajena, osvojila pa je 1. mesto v občinski ligi.

NAMIZNI TENIS

Igralci namiznega tenisa redno vadijo in tekmujejo pod vodstvom Duša-

na Doberška. Ta sekcija je ena redkih, ki ima svoje prostore za vadbo. Odigrali so več prijateljskih dvobojev in v sindikalnih športnih igrah med starejšimi člani osvojili 3. mesto. Med posamezniki pa je bil najuspešnejši Vlado Gajšek, ki je osvojil 1. mesto.

KOŠARKA

Košarkarje vodi Branko Komplet in tudi ta sekcija nas je lani uspešno zastopala v sindikalnih športnih igrah, saj je osvojila 2. mesto. Odigrala je tudi dvoboj z ekipo iz Medvod in izvedla interno prvenstvo v košarki, na katerem je sodelovalo šest ekip.

TENIS

V sindikalni ligi so našo DO zastopali teniški igralci pod vodstvom Janeza Vučerja. Tekmovali so tri ekipe:

- prva ekipa je v 1. ligi osvojila 1. mesto
- druga ekipa je v 4. ligi osvojila 2. mesto
- tretja ekipa je v 5. ligi osvojila 6. mesto.

ŠAH

Šahisti so pod vodstvom Danila Bregarja v čast Dneva Aera organizirali tradicionalni šahovski turnir, v sindikalni ligi pa osvojili 6. mesto.

KOLESARSKA SEKCIJA

Člani kolesarske sekcije so se pod vodstvom Igorja Nunčiča udeležili petnajstih organiziranih kolesarskih maratonov in akcij ter redno kolesarili in tekali v okolici Celja.

TRNEK AERA

Že tradicionalno 16. tekmovanje za Prvi trnek AERA smo lani pripravili na Slivniškem jezeru.

Zanimivega tekmovanja ribičev se je udeležilo 45 naših delavcev.

ŠPORTNO SREČANJE Z DO SAVA KRANJ

V oktobru je Komisija za šport in rekreacijo organizirala tradicionalno 6. športno srečanje delavcev obeh delovnih organizacij v šahu, kegljanju, namiznem tenisu, malem nogometu in ribolovu.

Tokrat so slavili gosti.

28. LETNO REKREACIJSKO SREČANJE GRAFIČNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Srečanje se je odvijalo 27. in 28. junija v Novi Gorici. Udeležilo se ga je 20 grafičnih delovnih organizacij iz Slovenije, tekmovali pa smo v dvanajstih disciplinah.

Po uspešnih nastopih v posameznih disciplinah so naši tekmovalci osvojili 2. mesto.

REKREACIJSKA VADBA

Vsak ponedeljek so se naši delavci rekreirali v telovadnici Osnovne šole Slavko Šlander, ob četrtek na treh stezah kegljišča na Golovcu in dveh igriščih za tenis, na Trgu V. kongresa pa sta bili na razpolago dve mizi za igranje namiznega tenisa. Izvedli smo tudi večjo akcijo za nakup sezonskih smučarskih vozovnic na Rogli. Vozovnice je nabavilo 290 naših delavcev in njihovih družinskih članov.

TEKMOVANJE V MNOŽIČNOSTI

Prek Zveze telesnokulturnih organizacij Celje je celo leto potekalo tekmovanje v množičnosti med delovnimi organizacijami.

REZULTATI:

ŽENSKES:

1. CINKARNA	414 točk
2. AERO	340 točk
3. ŽELEZARNA	143 točk
4. EMO	125 točk
5. INGRAD	48 točk

Naša DO je v letu 1987 osvojila 2. mesto v ženski in moški konkurenci.

Spet lahko zapišemo, da smo delavci Aera tudi dobri športniki.

MOŠKI:

1. ŽELEZARNA	2028 točk
2. AERO	1743 točk
3. CINKARNA	1141 točk
4. EMO	450 točk
5. KOVINOTEHNA	150 točk

Pripravil: Peter Svet

Nogometaši so gostovali na Madžarskem

Kolesarji pred halo Golovec

Decembar na Jančah

Smučarji na tečaju

Kegljari kar dobro padajo...

Košarka je lahko zelo atraktivna

NAŠA POŠTA

Mimo, ustvarjalno,
uspešno –
srečno leto 1988
vam želijo člani
novinarskega krožka
COŠ Fran Roš Celje

HVALA ZA ČESTITKO!

Člani novinarskega krožka COŠ FRAN ROŠ iz Celja so nam za Novo leto poslali pristrčno čestitko. Iskreno se jim zahvaljujemo zanjo in jim želimo v Novem letu veliko lepega, seveda pa tudi želimo, da ostanejo naši zvesti dopisniki!

Uredništvo

DEDEK MRZ PRIHAJA

Bliža se čas, ko bo prišel dedek Mraz. Zdaj živi daleč v hribih. Oblečen je v kožuh, škornje, kapo in v roki ima palico. Obraz mu krasi siva brada. Na hrbtu nosi velik koš. Vsako leto ga napolni z darili, usede se na sani in se odpravi na obdaritev vseh otrok sveta. Nestrpno ga že pričakujem.

Alen Rakita, 2. b
COŠ Fran Roš, Celje

ZIMA

Z vsakim letom v novo leto
obdari nas dedek Mraz.
Poln koš dobrot prinese
in igrače za vse nas.

Sneg nam po bregovih trosi,
s teto zimo pridrvi.
Plavanje nam že preseda,
zdaj se kepat nam mudi.

Sankanje in smučanje
na lica smeh nam vabi.
Teta Zima, dedek Mraz,
pridita še kdaj med nas.

Polona Novak, 5. b
COŠ Fran Roš, Celje

DEDEK MRZ

Dedek Mraz, dedek Mraz,
ko prišel boš v vas,
nam iz rokava stresi sneg
in pobeli dol in breg.

Očka jelko bo posekal,
mi jo bomo okrasili,
in tako se v Novo leto
vsi otroci veselili.

Dedek Mraz, dedek Mraz,
pridi in pobeli vas.
Prinesi nam sani,
da krjašajo nam zimske dni.

Špela Zagožen, 5. a
COŠ Fran Roš, Celje

KAJ SI UČENCI ŽELIJO OB NOVEM LETU?

Sošolke iz višjih in nižjih razredov sem spraševala, kaj si želijo ob Novem letu. Tole so mi povedali:

– Lep uspeh v šolskem letu.
Marjana, 6. a

– Želim si, da ne bi bilo vojne.
Nives, 6. a

– Želim si majhnega kužka.
Nataša, 6. a

– Želim si računalnik.
Matjaž, 6. a

– Želim si veliko zgodovinskih knjig.
Jan, 6. a

– Za Novo leto bi rada spoznala veliko prijateljev.

Romana, 8. b

– Moja največja želja je, da bi si izbrala pravi poklic.

Bernarda, 8. b

– Vse imam, kar hočem, zato si želim le kakšno lepo čestitko.

Tina, 8. b

– Želim si gimnastične copate in rokavice za tek na smučeh.

Maša, 5. b

– Želim si velikega psa, ki me bo čuval.

Tanja, 5. b

Tako so razmišljali člani novinarskega krožka o svojih željah pred Novim letom.

Mojca Šušterič, 5. b
COŠ Fran Roš, Celje

LITERARNI UTRINKI

Pesmi

Steklo je dekle
preko poljane
svojemu dragemu
v nežen objem.

Stisnil jo k sebi je,
nežen poljub ji dal
in ji zašepetal:
»Draga, ljubim te.«

Prijel jo je za roko,
jo stisnil
in jo popeljal
njuni ljubezni v objem.

Deževni dan.
Hodim po ulicah.
Deževne kaplje
mi nežno božajo lice.
Srečujem ljudi;
vsi se stiskajo
pod raznobarvne dežnike.
Mrkih obrazov
in hitrih korakov hodijo
vsak na svojo stran.

Brigita

ZA DOBRO VOLJO

CLARKOV ZAKON REVOLUCIONARNIH IDEJ

Vsaka revolucionarna ideja – v znanosti, politiki, umetnosti ali kjerkoli drugje – izzove tri stopnje reakcij. Lahko bi jih strnili v tri stavke:

1. »To je nemogoče – ne trati mojega časa!«
2. »To je mogoče, a ni vredno izgubljati časa!«
3. »Ves čas sem trdil, da je to dobra ideja!«

– Ferdinand, že spet si jo pogledal!

– Pošta je kriva! Zdajle mi je šele poštar prinesel brzojavko!

SHANAHANOV ZAKON

Dolžina sestanka raste s kvadratom števila prisotnih.

ZAKON TRIVIALNOSTI

Čas, ki je bil porabljen za katerokoli točko dnevnega reda, je obratno sorazmeren vsoti o kateri se razpravlja.

COLEOV AKSIOM

Skupna količina inteligence na zemlji je konstanta, a prebivalstvo narašča.

PRVI ZAKON SOCIOGENETIKE

Celibat se ne podeduje.

ZAKON O INSTITUCIJAH

Razkošnost sprejemne pisarne je v obratnem odnosu s solventnostjo podjetja.

OLDOV IN KAHNOV ZAKON

Učinkovitost sestanka je obratno sorazmerna številu udeležencev in dolžini sestanka.

SEGALOV ZAKON

Človek z eno uro ve koliko je ura. Človek z dvema urama to nikoli ne ve.

BARTHOVO RAZLIKOVANJE

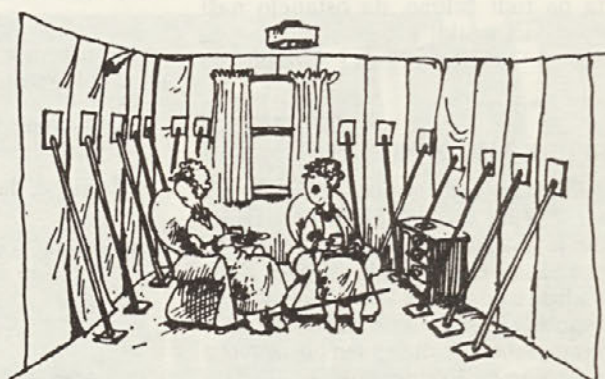
Obstajata dve vrsti ljudi: tisti, ki dele ljudi v dve vrsti in tisti, ki to ne počenajo.

– Vaša življenjska črta je zelo dolga ali pa zelo kratka – odvisno od tega, kako hitro boste dali roko z mojega kolena!

– Ko sem že ravno tukaj, bi se še enkrat pogovoril o zvišanju moje plače, šef!

– Priznati moram, da imam z lepljenjem tapet vedno težave...

- No, zdaj pa začniva, dragi!

- Svetuj mi, kaj naj oblečem nočoj!

Dragi sodelavci in ljubitelji križank!

Tokrat smo vam pripravili majhno presenečenje! In za ta korak smo se v uredništvu Našega Aera in informacij odločili po daljšem premišljevanju.

Edini pisni prispevek, brez naših prošenj in zahtev, ki pride v Uredništvo, je rešena KRIŽANKA. Preprosto sklepamo, da boste tisti, ki nam pošljate križanko, odgovorili še na nekaj vprašanj. Če pa ne rešujete križank, zadoščajo odgovori na vprašanja. Posebno teh bomo zelo veseli!

Želimo, da nam poveste, kaj bi radi prebirali v Našem Aeru in Informacijah, koga naj kaj vprašamo in kaj naj ga vprašamo, o čem premalo ali preveč pišemo. Radi bi, da bi bili vsi delavci Aera sooblikovalci vseh številik Informacij in Našega Aera!

In še navodilo za odgovarjanje na zastavljena vprašanja! Naše navodilo je povsem enostavno: obkrožite črko pred odgovorom, če je možnih več odgovorov, je to posebej navedeno. Pri 5. in 11. vprašanju lahko odgovor obkrožite sami!

RUNAMOKOV ZAKON: Obstajajo štiri vrste ljudi: tisti, ki tiho sedijo in nič ne delajo; tisti, ki govore o tem, da se tiho sedi in nič ne dela; tisti, ki delajo, in tisti, ki o delu govore.

Dokažite, da **RUNAMOKOV ZAKON** velja le v tretji točki!

PRI ŽREBANJU BOMO UPOŠTEVALI LE KRIŽANKE Z ODGOVORI NA ZASTAVLJENA VPRAŠANJA!

Uredništvo

ALI RADI BERETE NAŠ AERO IN INFORMACIJE?

- a) da
- b) ne

2. ALI SI ŽELITE NOVOSTI V NAŠEM AERU IN INFORMACIJAH?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

3. V NAŠEM AERU BI ŽELEL PREBRATI POGOVOR Z:

- (možnih je več odgovorov)
- a) direktorjem DO
- b) direktorji TOZD, DSSS
- c) obratovodji
- d) delavci v proizvodnji
- e) delavci v pisarnah

4. V NAŠEM AERU IN INFORMACIJAH POGREŠAM:

(možnih je več odgovorov)

- a) ankete
- b) zapise z okroglih miz
- c) krajše zanimive prispevke iz življenja in dela Aerovcev
- d) članke strokovnih služb
- e) ...
- f) nič ne pogrešam

5. V NAŠEM AERU IN INFORMACIJAH SI ŽELIM NASLEDNJE RUBRIKE:

(možnih je več odgovorov)

- a) mali oglasi
- b) mnenja ZA : PROTI
- c) zanimivosti iz zdravstvene ambulante
- d) zanimivosti s sestankov
- e) kulturne drobtinice
- f) razgovor po željah bralcev
- g) kuharski kotiček iz Aerove kuhinje
- h) zanimivosti iz časopisja, knjig, itd.
- i) ne vem
- j) ne želim nobenih novih rubrik
- k) ...

6. ALI V AERU PREVEČ GOVORIMO IN PREMALO DELAMO?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

7. STE ZADOVOLJNI S SVOJIM OD?

- a) da
- b) lahko bi bilo še slabše
- c) ne

8. ALI MISLITE, DA DELATE VEČ KOT ZASLUŽITE?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

9. KDO BO SPREMENIL SEDANJE STANJE V JUGOSLAVIJI NA BOLJŠE?

(možnih je več odgovorov)

- a) ekonomisti
- b) vlada
- c) mladina
- d) pomoč iz tujine
- e) delavci
- f) nihče
- g) ne vem

10. MISLITE, DA SO TAKŠNE ANKETE VSILJIVE?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

11. KAJ BI ŽELELI POVEDATI V NAŠEM AERU IN INFORMACIJAH?

452/1988

1119881574,1

COBISS 9

	KLAMEC	ŠPRANJA	ZHERNO MIRKA TEMPERATURA	SVINČICA	JOSIP VIDMAR	PISATELJ FLEMING	ŽENA PO MOŽEVI SMRTI	SL. PISEC (JANKO)	SOL OCETNE KISLINE	
GRUBLJI = VKA										
DELAVEC LESNE STROKE										
ČISTOČA										
KLJUNASTA ŽUŠELKA S SKAKAL. NOGANI					NEUMNEZ					CVETNI PRAH
POTUJOČI PASTIR						PROSTOR BA PRIHOD				PITKA PEVKA
VERALKA MACGRAW		LJUBEZ. PESNIŠTVO	CUNJA			TRIZLOE. PESNIŠKA STOPICA				ŠAMPION
PREB. AFRIŠKE DRŽAVE						OLGA KACJAN	SOSEBNA DEŽAVA NESTRO = KOVNJAK			
VELIKA PAPIGA				GORDNA ZVER					NAPETOST MIŠIC	
				SUNEK					LEDELÖV. SLIK	
		NAVIG. D SVETLOBI						SATIRIK HADŽIČ		BR. DOG PASTIRJAV
		VESTA SEDEŽA						DEL OČESA		
ZAČETEK TEKME						ANDRIČ				
PRAČILO VHAKREJ						PARNA KOPEL				
										ADAM BOHORČ
NAMA			SIJAJ							MOZOLJA* VOST ŠPANSKI BEZEK
SVOD, NAKADA			OBLIKA E. IMENA				POLJED. STROJ			
			MORALA				BOGASTVO BOZDOV			
SL. POLITIK (STANE)					VODNI HLAPI V ZRANKU					KNJIGA ZEMLJE = VIDOV
					VLRČENJE					
RADON	GE. ČRKA	MESTO NA KOPČEK.	SVED. TEM. IGRALEC.				UNIČE = VALKA ŽELBZA			DRUGO NAJVEČJE MESTO ITALIJE
ENOC- LIČARJI, MENJAKIČA				IBRASTER NA GLAVI	ČEŠKI SKLAD. (KAROL)		STAR SLOVAN			IGRALEC SALVATORE
ČEBELJI PRODUKT						LRTOPIS	FILM. DELAVEC			
								ANGL. FILM IGRALEC (MICHAEL)		
	REŽISER PASENJE- VIČ							PREDLOG		
		SARAJEVO			VERDI. OPERA					NAŠ AERO
					ARTIJU					NAPLA = ČLO, NADAV
										PEVEC KING ODLE
				ANTOR: JANEZ ROBERTI	STRUPEN PLIN OSTREGA VOKVA					

Za nagradno križanko št. 9 smo prejeli 83 rešitev. Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada - 3000 din - BORIS VULOVIČ - TOZD Kemija Celje
2. nagrada - 2250 din - IVANKA MOČNIK - TOZD Medvode
3. nagrada - 1500 din - ANDREJ MAŽGON - DSSS

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 1 pošljite na naslov: Kadrovsko splošni sektor AERO Celje, Kocenova 4, Celje, s pripisom - NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali PRAVILNE REŠITVE Z ODGOVORI NA VPRAŠANJA, ki bodo v našem uredništvu do 25. februarja.